

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Personenvervoer

De heer C. Lange
Voorzitter van de Ondernemingsraad van het CBR
Postbus 1062
2280 CB Rijswijk

Contactpersoon	Doorkiesnummer
-	-
Datum	Bijlage(n)
12 juni 2007	div.
Ons kenmerk	Uw kenmerk
DGP/WV/U.07.01325	-
Onderwerp	
WOB verzoek 20 april 2007	

Geachte heer lange,

Uw verzoek om navullende informatie heb ik aangemerkt als een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) en is door mij op 30 mei 2007 ontvangen. Alvorens op uw verzoek in te gaan merk ik op dat ik bij mijn schrijven van 25 april 2007, met kenmerk DGP/WV/07.01180 en onderwerp WOB-verzoek 20 april 2007, geheel voldaan heb aan uw verzoek om toezending van de briefwisselingen t.a.v. het onderwerp " opslagen op de tarieven uit de eind 80-er en begin 90-er jaren tussen uw ministerie en het CBR ".

Thans heeft u verzocht toezending van kopieën van alle stukken en notities in de meest uitgebreide zin des woords die betrekking hebben op de opslagen op de tarieven. Dit in aanvulling op uw brief van 20 april 2007.

Beslissing

Ingevolge artikel 5 van de Wob deel ik u mede dat uw verzoek wordt gehonoreerd. Conform artikel 7 van de Wob treft u als bijlage een afschrift aan van de documenten waarop uw verzoek betrekking heeft.

Het betreft om precies te zijn de volgende documenten:

- Verslag d.d. 28 juni 2006, ingevolge het Controle protocol zoals is vastgelegd in de overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR d.d. 20 juni 2003, van de externe accountant Ernst & Young alsmede de brief d.d. 3 juli

Directoraat-Generaal Personenvervoer
Wegen en Verkeersveiligheid
Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres : Plesmanweg 1-6

Telefoon : 070 - 351 6171
Fax
internet : www.minverw.nl

- 2006 waarbij het verslag door het CBR aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt aangeboden.
- Brief d.d. 21 december 2006, van het CBR aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat waarbij het afschrift van de brief van De Nederlandsche Bank aan Stichting Pensioenfonds CBR d.d. 27 november 2006 wordt aangeboden.
 - Afschrift van de brief d.d. 28 december 2006 van het CBR aan de leden van de Raad van Toezicht CBR met daarbij een kopie van de brief van de Nederlandsche Bank d.d. 21 december 2006.
 - Brief d.d. 9 februari 2007 van het CBR aan de Minister van Verkeer en Waterstaat met de mededeling dat in de Jaarverslaglegging (Jaarrekening) van af 2006 wel acht zal worden geslagen op de toepassing van Richtlijn RW271.
 - Notitie d.d. 24 januari 2007 van Verkeer en Waterstaat naar aanleiding van de CBR notitie VUT-tarief- opslagen d.d.17 januari 2007 gericht aan de heer Van Amerongen, alsmede een afschrift van het e-mailbericht d.d. 26 januari 2007 waarbij de notitie van 24 januari 2007 aan de heer Van Amerongen wordt aangeboden.
 - Diverse e-mail berichten tussen de heer Meijer (CBR) en de heer Tax naar aanleiding van de notitie van 24 januari 2007. Het betreft hier de e-mailberichten van: 1 februari 2007 (Meijer), 9 februari 2007 (Tax), 14 februari 2007 (Meijer), 21 februari 2007 (Tax) en 21 februari 2007 (Meijer).
 - Verslag overleg d.d.19 maart 2007 van de heren Meijer en Van Walree (CBR) en de heer Tax (V&W) inzake het onderwerp: Toeslag op examentarieven CBR.
 - E-mail berichten d.d. 3 en 4 april 2007 met verzoek om een toezending van de brief d.d. 28 maart 2007 van de Nederlandsche Bank aan het Bestuur van de Stichting Pensioenfonds CBR inzake Bevindingen onderzoek maart 2007.
 - Brief d.d. 24 april 2007, met kenmerk DGP/WV/ U.07.00751 van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan het CBR met onderwerp: Vraagstelling inzake toeslagen op Examentarieven CBR.
 - Verslag d.d. 30 mei 2007, ingevolge het Controle protocol zoals is vastgelegd in de overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR d.d. 20 juni 2003, van de externe accountant Ernst & Young alsmede de brief d.d. 31 mei 2007 waarbij het verslag door het CBR aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt aangeboden.

Ik vertrouw er op u hierbij voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE DIRECTEUR WEGEN EN VERKEERSVEILIGHEID.

mr. ing. J.H. Dronkers

DGP/WV/U.07.01325

Bezwaar

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat, ter attentie van Hoofddirectie Juridische Zaken, sector Algemeen Bestuurlijk-Juridische Zaken, postbus 20906, 2500 EX Den Haag.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift zich richt (datum en nummer of kenmerk);
- d. een opgave van de redenen waarom men zich met het besluit niet kan verenigen.

**Centraal Bureau
Rijvaardigheids-
bewijzen**

PC Boutenslaan 1

Postbus 5301

2280 HH Rijswijk ZH

Telefoon (070) 372 05 00

Internet www.cbr.nl

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
t.a.v. de heer drs. S. Riedstra
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk

Ons kenmerk
CDS20060356/RVW/IFE

Datum
3 juli 2006

Betreft: verslag ingevolge controleprotocol

Geachte heer Riedstra,

Ingevolge artikel 4 lid 3 van het controleprotocol zoals is vastgelegd in de overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR d.d. 20 juni 2003, doe ik u hierbij het desbetreffende verslag van de externe accountant Ernst & Young d.d. 28 juni 2006 toekomen.

Hogachtbare

mr. F.C.A. Meijer
Algemeen directeur

Bijlagen: verslag Ernst & Young d.d. 28 juni 2006 in drievoud

C.C.: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, de heer mr. G.J.J.M. Tax

60262922-12852787

VERTROUWELIJK

Stichting Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen
t.a.v. de heer mr. F.C.A. Meijer
Postbus 5301
2280 HH RIJSWIJK

Den Haag, 28 juni 2006

Ds 06.1099/ss

Geachte heer Meijer,

Bij de jaarrekening 2005 van Stichting CBR hebben wij op 7 april 2006 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. Bij de uitvoering van onze controle hebben wij de bepalingen in aanmerking genomen zoals vastgelegd in de overeenkomst inzake het controleprotocol tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR.

Volgens artikel 4 lid 3 van het controleprotocol dienen wij een verslag op te stellen waarin is aangegeven of het beheer en de organisatie van het CBR voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Tevens dient dit verslag de aandachtspunten te bevatten die naar ons oordeel relevant zijn voor de oordeelsvorming van de Minister van Verkeer en Waterstaat in relatie tot de publieke taakuitvoering door het CBR.

Ons verslag is als volgt ingedeeld:

- 1 Overeenkomst met de Staat der Nederlanden
- 2 Toelichting op de jaarcijfers 2005
- 3 Administratieve organisatie
- 4 Tarieven
- 5 Jaarverslag
- 6 Naleving overeenkomst.

1 Overeenkomst met de Staat der Nederlanden

1.1 Algemeen

De eerder met de Staat der Nederlanden (vertegenwoordigd door de Minister van Verkeer en Waterstaat) gesloten overeenkomst d.d. 15 november 2001 is in 2005 in ongewijzigde vorm verlengd tot 31 december 2006. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen ten aanzien van de taken van het CBR, het bijhouden van een transparante administratie (onderscheid publieke taken en private activiteiten), de wederzijdse informatieplicht, de beveiliging van gegevens, het jaarverslag en de jaarrekening.

In september 2004 is door de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer aangegeven dat de in 2002 opgezette hybride organisatiestructuur van het CBR moet worden opgeheven en dat de private activiteiten moeten worden beëindigd. Het afstoten van de private activiteiten heeft in 2005 in belangrijke mate vorm gekregen door de verkoop (per 1 januari 2005) van de deelneming Nea Transportonderzoek en -opleiding B.V., alsmede de verkoop van de activiteiten van Traffic Test B.V. (per 1 oktober 2005). De verwachting is dat zowel in financieel als juridisch opzicht de ontvlechting van de private activiteiten in 2006 zal worden afgerond.

In verband met de beëindiging van de private activiteiten heeft het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan het CBR, in het kader van een schikking in verband met een nadeelcompensatie, een tegemoetkoming van € 1,2 miljoen toegezegd. Daarnaast zal het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan het CBR de gemaakte advieskosten vergoeden (maximaal € 225.000) in verband met de verkoop van deze activiteiten. De vermelde bedragen zijn verwerkt in de jaarcijfers 2005 van het CBR.

1.2 Controleprotocol

Op basis van de gesloten overeenkomst is door middel van een aanvullende overeenkomst een controleprotocol overeengekomen dat aanvankelijk liep tot 31 december 2004. In 2005 is deze overeenkomst inzake het controleprotocol voor een periode van twee jaar verlengd tot 31 december 2006.

In het controleprotocol zijn zowel de algemene uitgangspunten als de specifieke vereisten vermeld die bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening en het jaarverslag in aanmerking dienen te worden genomen. Daarnaast is in het controleprotocol een model van de accountantsverklaring opgenomen. In de door ons op 7 april 2006 verstrekte accountantsverklaring bij de jaarrekening 2005 van het CBR hebben wij de modeltekst gevolgd.

In het controleprotocol is voorgescreven dat door ons een verslag wordt opgesteld ten behoeve van de minister waaruit dient te blijken dat het CBR heeft voldaan aan een aantal specifieke voorschriften, zoals opgenomen in de overeenkomst en het bijbehorende informatiestatuut.

Het verslag over het boekjaar 2004 hebben wij op 28 juli 2005 uitgebracht. Deze rapportage is, zoals wij van u hebben vernomen, evenals die over het daaraan voorafgaande jaar door het ministerie positief ontvangen.

In de volgende hoofdstukken gaan wij overeenkomstig de indeling van onze rapportage over het jaar 2004 voor het jaar 2005 nader in op de specifieke zaken zoals vermeld in het controleprotocol.

2 Toelichting op de jaarcijfers 2005

2.1 Algemeen

Bij de inrichting van de jaarrekening is conform artikel 6 lid 1 van het Informatiestatuut een onderscheid gemaakt tussen de baten en lasten met betrekking tot de publieke taken resp. de private activiteiten.

In de jaarrekening 2005 van het CBR zijn begrepen de vennootschappelijke jaarcijfers 2005 van het CBR en onder de post resultaat deelneming is het resultaat van het 100%-belang in Nea Beheer B.V. opgenomen en daarmee tevens ook de belangen in de deelnemingen van Nea Beheer B.V.

Als gevolg van de verkoop van Nea Transportonderzoek en -opleiding B.V. (per 1 januari 2005) alsmede de verkoop van de activiteiten van Traffic Test B.V. (per 1 oktober 2005) is er per 31 december 2005 sprake van een gering financieel belang van de deelnemingen. Om die reden is er geen geconsolideerde jaarrekening van het CBR opgesteld. In het resultaat deelneming is mede begrepen de eerder vermelde vergoeding van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat van € 1,2 miljoen, als nadeelcompensatie voor de door de Minister opgedragen beëindiging van de private activiteiten.

In artikel 5 lid 4 van het controleprotocol is aangegeven dat wij dienen te rapporteren omtrent de bij de controle geconstateerde fouten en onzekerheden voorzover deze niet zijn gecorrigeerd en in totaal hoger zijn dan een bedrag van € 50.000. In dit kader vermelden wij dat de bij onze controle geconstateerde controleverschillen zijn besproken met de directie van het CBR, waarna correctie heeft plaatsgevonden in de financiële cijfers.

1.2 Samenstelling van het resultaat

1.2.1 Analyse resultaatontwikkeling

Over 2005 is een resultaat gerealiseerd van € 521.000 positief tegenover € 305.000 negatief over 2004.

Dit resultaat is als volgt samengesteld:

bedragen x € 1.000)	Publiek	Privaat	Totaal 2005	Totaal 2004	Toe-/ afname
CBR	84	29	113	(815)	928
Nea Beheer B.V.	-	365	365	(75)	440
Nea Beheer B.V. (verkoopresultaat					
Nea Transportonderzoek en					
-opleiding B.V.)	-	(595)	(595)	532	(1.127)
Traffic Test B.V.	-	(530)	(530)	82	(612)
TSM Holding B.V./TSM					
Consulting vof	-	(23)	(23)	(32)	9
NTH B.V.		(9)	(9)	3	(12)
	84	(763)	(679)	(305)	(374)
Vergoeding Ministerie van Verkeer en					
Waterstaat inzake ontvlechting private					
activiteiten	-	1.200	1.200	-	1.200
	84	437	521	(305)	826
Toerekening overheadkosten CBR aan					
private activiteiten	300	(300)	-	-	-
	384	137	521	(305)	826

Uit het voorgaande overzicht blijkt dat over 2005 bij de uitvoering van de publieke taken een exploitatiesaldo is gerealiseerd van € 384.000 positief. Dit positieve exploitatiesaldo is conform artikel 13 van de eerder vermelde overeenkomst d.d. 15 november 2001 aan het saldo van de egalisatiereserve publieke middelen toegevoegd.

Zoals blijkt uit het overzicht is het totale resultaat over 2005 ruim € 826.000 hoger uitgekomen dan het resultaat over 2004. Dit is enerzijds het gevolg van een hoger resultaat van € 928.000 bij het CBR.

Anderzijds is een lager resultaat bij de deelnemingen gerealiseerd, met name door boekverliezen op de verkoop van de activiteiten van de deelnemingen. Ter compensatie is een vergoeding van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat verantwoord van € 1,2 miljoen.

De ontwikkeling van het resultaat van het CBR kan als volgt nader worden toegelicht:

(bedragen x € 1.000)	2005		2004		Toe-/afname
Netto-omzet	89.859	100,0	84.176	100,0	5.683
Personeelskosten	67.801	75,5	59.649	70,9	8.152
Afschrijving materiële vaste activa	2.740	3,0	2.398	2,8	342
Overige bedrijfskosten	19.691	21,9	23.321	27,7	(3.630)
Som der kosten	90.232	100,4	85.368	101,4	4.864
Bedrijfsresultaat	(373)	(0,4)	(1.192)	(1,4)	819
Interest en soortgelijke baten en lasten	486	0,5	377	0,4	109
Resultaat boekjaar	113	0,1	(815)	(1,0)	928

Hierbij merken wij op dat het resultaat over 2005 van het CBR voor een bedrag van € 5.383.000 positief is beïnvloed door de verwerking via resultatenrekening van het financieel effect als gevolg van stelselwijzigingen in de toegepaste waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen.

Het bedrag van € 5.383.000 is als volgt nader te specificeren:

	x € 1.000
Aanpassing van de systematiek van verantwoording opbrengst Eigen Verklaringen	4.100
Aanpassing van de systematiek inzake bepaling voorziening groot onderhoud	2.600
Verwerking pensioenen en jubileumuitkering conform Richtlijn 271	(1.317)
	<u>5.383</u>

In het verdere vervolg van deze brief zal bij de bespreking van de afzonderlijke resultaatrekeningposten nog nader worden ingegaan op de verwerking van de stelselwijzigingen in de cijfers over 2005 van het CBR.

2.2.2 Netto-omzet

In 2005 is de netto-omzet van het CBR met 6,8% ofwel met ruim € 5,6 miljoen toegenomen. In de netto-omzet is begrepen een bedrag van € 4,1 miljoen als gevolg van de in 2005 toegepaste stelselwijziging inzake het tijdstip van de verantwoording van de opbrengst Eigen Verklaringen.

Tot dusverre vond de verantwoording van de opbrengst van de Eigen Verklaring plaats op het moment dat een kandidaat was geslaagd. Door de ingebruikname van Top Online wordt de prestatie feitelijk verricht op het moment van verkoop van de Eigen Verklaringen via Top Online. Dit heeft ertoe geleid dat met ingang van 2005 de verantwoording van deze opbrengst plaatsvindt op het moment van verkoop van de Eigen Verklaring via Top Online. Als gevolg van deze wijziging in de systematiek van opbrengstneming is naar de stand per 1 januari 2005 de op de balans opgenomen overlopende post uit hoofde van vooruitontvangen gelden inzake Eigen Verklaringen met € 4,1 miljoen afgenomen. De vrijval van dit bedrag is in de resultatenrekening over 2005 verantwoord onder omzet Eigen Verklaringen.

2.2.3 Personeelskosten

De personeelskosten van het CBR zijn in 2005 met 13,7% ofwel € 8,2 miljoen toegenomen tot € 67,8 miljoen. Deze stijging wordt voornamelijk door hogere pensioenlasten (€ 8,1 miljoen) veroorzaakt. De hierin begrepen incidentele pensioenlasten van ruim € 7,7 miljoen zijn als volgt gespecificeerd:

	x € 1.000
Afdracht via Stichting Toeslagfonds aan het indexatiefonds	3.974
Afboeking in 2005 van overlopende post inzake aanpassing franchise in 2003	2.460
Correctie toerekening overrente aan het CBR inzake 1998 en 1999 in verband met aanpassing in de verwerking van indexaties	869
Dotatie aan de voorziening pensioenen ingevolge Richtlijn 271	467
	<u>7.770</u>

Met ingang van 1 januari 2005 is de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 271 Personeelsbeloningen (RJ 271) van toepassing geworden. Deze richtlijn heeft betrekking op personeelsbeloningen en in het bijzonder op de wijze waarop – afhankelijk van de geldende pensioenregeling - de pensioenlasten aan de onderscheiden boekjaren dienen te worden toegerekend. Bij het CBR is sprake van een toegezegde pensioenregeling. Voor het CBR heeft de toepassing van deze richtlijn tot gevolg dat jaarlijks een berekening dient te worden vervaardigd van de pensioenaanspraken, waarbij rekening dient te worden gehouden met onder meer toekomstige stijgingen van de salarissen en sociale lasten, de verwachte inflatiepercentages en het verloop van personeel. Daartegenover dient een berekening van reële waarde van de fondsbeleggingen plaats te vinden, rekeninghoudend met het verwachte beleggingsrendement op lange termijn. De berekening resulteert in een verschil tussen de pensioenverplichtingen en de beschikbare middelen. Door AON Consulting zijn in 2005 berekeningen vervaardigd waaruit blijkt dat per 1 januari 2005 de contante waarde van de pensioenverplichtingen, zoals deze bij de pensioenverzekeraar zijn ondergebracht, € 25,6 miljoen hoger is dan het saldo van de beschikbare middelen.

Bij de eerste verwerking in 2005 van een eventueel overschot dan wel tekort bestaat een tweetal mogelijkheden, te weten:

- verwerking van het totale tekort, rechtstreeks via het eigen vermogen;
- het tekort verdelen over de gemiddelde resterende looptijd van de diensttijd van de werknemers, waarbij dit tekort vervolgens ten laste wordt gebracht van de resultatenrekeningen vanaf 2005.

Het CBR heeft besloten om het tekort van € 25,6 miljoen niet in één keer ten laste van het eigen vermogen te brengen, maar dit over de resterende diensttijd van de werknemers (10,3 jaar) ten laste van de resultatenrekening te brengen. Voor 2005 zou dit in beginsel leiden tot een extra pensioenlast van € 2,5 miljoen. Aangezien echter, volgens de berekeningen van AON Consulting, de pensioenlasten over 2005 volgens RJ 271 € 2,0 miljoen lager uitvallen dan de aan Nationale Nederlanden betaalde pensioenpremie over het jaar 2005, is per saldo over 2005 sprake van € 0,5 miljoen hogere pensioenlasten dan in de oude situatie.

Onder de toepassingsfeer van de Richtlijn 271 vallen, naast de pensioenuitkeringen, ook de zogenaamde 'andere uitgestelde beloningen', waaronder de beloningen die zijn gekoppeld aan het aanwezig zijn van een langdurig dienstverband, waaronder de jubileumuitkeringen. In dit verband heeft het CBR met ingang van het jaar 2005 op de balans een voorziening opgenomen voor jubileumuitkeringen. Bij de bepaling van de voorziening is, zoals dat is voorgeschreven in de RJ 271, uitgegaan van de contante waarde van de berekende verplichtingen inzake uit te betalen jubileumuitkeringen. De dotatie aan deze voorziening in 2005 van € 0,85 miljoen is in de resultatenrekening verantwoord onder lonen en salarissen.

2.2.4 *Afschrijving materiële vaste activa*

De afschrijvingslasten van de materiële vaste activa zijn in 2005 ten opzichte van 2004 gestegen met € 342.000. Deze toename is volledig toe te rekenen aan de aanpassing van de afschrijvingsduur inzake het Nieuwe Theorie Proces (van zes jaar naar vijf jaar) alsmede de vervroegde afschrijving van de simulatorenonderdelen (afschrijving boekwaarde naar nihil) in verband met de voorgenomen beëindiging van deze activiteit.

2.2.5 *Overige bedrijfskosten*

De overige bedrijfskosten zijn in 2005 ten opzichte van 2004 gedaald met € 3,63 miljoen. In dit bedrag is begrepen de vrijval van € 2,6 miljoen in verband met de in 2005 doorgevoerde stelselwijziging terzake van de vorming van de voorziening groot onderhoud. Tot en met het jaar 2004 werden de dotaties aan de voorziening groot onderhoud gebaseerd op de aanschafwaarde van de panden (2% van de aanschafwaarde). Met ingang van 2005 zijn de opgestelde onderhoudsplannen voor de kosten van groot onderhoud aan de panden de basis voor de bepaling van de voorziening groot onderhoud.

Het uitgangspunt daarbij is dat hierdoor de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud een betere benadering zal zijn voor het egaliseren van de kosten van groot onderhoud dan de tot en met 2004 gevolgde methodiek. Als gevolg van deze andere benadering inzake de bepaling van de voorziening groot onderhoud is in 2005 ten opzichte van 2004 de dotatie aan de voorziening eveneens lager (€ 315.000) dan in de oude situatie.

De in de balans per 31 december 2004 opgenomen kosten voor de ontwikkeling van het nieuwe taxi-examen (€ 522.000), alsmede de kosten van ontwikkeling van een schriftelijk examen CCV (€ 207.000) zijn in 2005 ten laste van de kosten van Research & Development verwerkt. De totale ten laste van het resultaat 2005 komende kosten voor ontwikkeling van het nieuwe taxi-examen en het schriftelijk examen CCV bedragen € 990.000.

Daarnaast is een bedrag van € 1.241.000 aan kosten voor Research & Development ten laste van het resultaat 2005 verwerkt inzake diverse automatiseringsprojecten zoals het Papierloos Examen en het Workflow Managementsysteem, waarbij er sprake is van een overloop naar 2006. In verband met nog te verwachten uitgaven voor deze automatiseringsprojecten is op de balans per 31 december 2005 een reservering van € 646.000 opgenomen met betrekking tot nog te betalen kosten.

Zoals uit het overzicht inzake de samenstelling van het resultaat blijkt heeft door het CBR een (administratieve) doorbelasting van overheadkosten plaatsgevonden aan de private activiteiten. Het exploitatiesaldo van de publieke taken is hiermede verhoogd en het exploitatiesaldo van de private activiteiten is met eenzelfde bedrag verlaagd. Deze doorbelasting heeft betrekking op een aandeel in de overheadkosten, bestaande uit de kosten van de directie en de kosten van de centrale stafafdelingen. Voor 2005 is een bedrag van € 300.000 (2004: € 350.000) als overheadkosten aan de private activiteiten van het CBR, alsmede inzake de deelnemingen doorbelast.

2.3 Pensioenen

2.3.1 Indexatiedepot

In 2005 is door de directie van het CBR overleg gevoerd met de Ondernemingsraad omtrent de hoogte van het indexatiedepot (bestemd voor met name toeslagen op ingegane pensioenen). Op verzoek van de voorzitter van de Ondernemingsraad CBR hebben wij - met instemming van de directie - een separaat onderzoek uitgevoerd naar de financiering van de Stichting Toeslagfonds tot het moment van de overdracht per 1 januari 1994 van de beschikbare middelen aan Nationale Nederlanden; de financiering van de Stichting VUT CBR, mede in relatie tot de door het CBR aan het Ministerie van Verkeer aan Waterstaat - in de brief van 6 mei 1986 - bevestigde toeslag van 1,77% (oplopend tot 2,5% op de examentarieven voor een periode van 20 jaar), alsmede het verloop van het saldo van het indexatiedepot vanaf de vorming hiervan in 1998 tot heden.

In de hiervoor vermelde brief van 6 mei 1986 heeft het CBR tevens bevestigd een toeslag op de examentarieven van 1% voor een periode van 10 jaar toe te passen, ter versterking van het eigen vermogen van het CBR.

Op 8 maart 2006 hebben wij de bevindingen omtrent het door ons uitgevoerde onderzoek aan de voorzitter van de Ondernemingsraad CBR en de directie gerapporteerd. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek dient nog een verrekening plaats te vinden tussen het indexatie-depot, de Stichting Toeslagfonds CBR en het CBR met betrekking tot de kosten van indexaties over 1998 en 1999. Hiervoor is een bedrag van € 0,9 miljoen in 2005 als pensioenlast in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Daarnaast zal, zoals wij van de directie van het CBR hebben vernomen, met de Ondernemingsraad CBR overleg worden gevoerd over de bestemming van de opslag op de examentarieven, die destijds bestemd was voor de financiering van de uitvoering van de VUT-regeling. Vanaf 1989 tot en met 1997 werd de VUT-regeling bij het CBR uitgevoerd door de Stichting Vervroegd Uittreden CBR. De financiering van deze VUT-regeling vond mede plaats door de vermelde opslagen op de examentarieven. De VUT-regeling is ultimo 1997 beëindigd. Per 1998 is een prépensioenregeling, als opvolging van de VUT-regeling, van toepassing is geworden. Vanaf 1998 zijn de opslagen op de examentarieven niet meer afgedragen aan de Stichting VUT CBR.

In een separate brief van 15 maart 2005 aan de directie van het CBR hebben wij aangegeven dat over de jaren 1998-2005 inzake de opslag van 2,5% op de examentarieven een bedrag van € 9,7 miljoen is ontvangen. Daartegenover stonden prépensioenlasten van circa € 5,7 miljoen, zodat een saldo resulteert van circa € 4 miljoen. Dit bedrag heeft de directie van het CBR in de resultatenrekening onder de pensioenlasten verantwoord, met de intentie deze gelden te bestemmen voor de financiering van indexaties. Gelet op de huidige situatie, waarbij het saldo van de negatieve overrente nog over meerdere jaren moet worden ingelopen, is er thans geen financieringsbron voor indexaties beschikbaar en komt deze intentie van de directie van het CBR ons niet onaannemelijk voor.

2.3.2 Afwikkeling franchise Witteveen regiem

In onze managementletter over 2004 hebben wij geïnformeerd omtrent het beoogde éénmalige voordeel uit hoofde van de verhoging van de franchise (Witteveen regiem) die in aanmerking dient te worden genomen bij de bepaling van de pensioengrondslag.

In 2003 is op basis van een voorschotnota van Nationale Nederlanden aangegeven, dat kon worden uitgegaan van een 'éénmalig voordeel' van € 5 miljoen. In 2004 is gebleken dat het voordeel van € 5 miljoen niet in één jaar zal worden gerealiseerd, maar over een langere looptijd, wegens de met de personeelsleden overeengekomen garantieregeling.

Bij de opstelling van de jaarcijfers over 2005 heeft de directie besloten om het ultimo 2005 nog 'in te lopen' saldo (opgenomen als te vorderen post) van € 2,46 miljoen volledig ten laste van het

resultaat te brengen. Daarmee is bereikt dat toekomstige baten uit hoofde van de aanpassing van de franchise in komende jaren ten gunste van de resultatenrekening zullen worden gebracht en niet behoeven te worden aangewend voor de afwikkeling van de nog openstaande vordering.

2.4 BTW over omzet Divisie Vorderingen

Zoals bekend is met de belastingdienst reeds geruime tijd een discussie gaande omtrent de afdracht van BTW over de omzet van de Divisie Vorderingen. Op verzoek van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft het CBR een procedure gevolgd met betrekking tot de door de belastingdienst opgelegde naheffingsaanslagen over de periode 1993-1996. Het Gerechtshof in Den Haag heeft in 2004 het CBR echter in het ongelijk gesteld. De over de periode 1993-1996 opgelegde aanslagen zijn in 2005 betaald en vervolgens door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan het CBR vergoed.

Over 1997 tot en met 1999 kunnen geen naheffingsaanslagen meer worden opgelegd aangezien sprake is van verjaring. Vanaf het jaar 2000 zijn naheffingsaanslagen nog wel mogelijk. Over het jaar 2000 is inmiddels een naheffingsaanslag opgelegd voor een bedrag van € 854.000, waarvoor door de belastingdienst uitstel van betaling is verleend. De naheffingsaanslagen over de periode 2001 tot 15 mei 2004 zullen naar verwachting in 2006 worden opgelegd. Tegen de aanslagen over de periode van 2000 tot en 15 mei 2004 zal bezwaar worden aangetekend. Het CBR is namelijk van mening dat de activiteiten vallen onder de vrijstelling van medische diensten (Onderzoek) en de vrijstelling voor voordrachten (EMA). De door de belastingdienst op te leggen aanslagen zullen conform gemaakte afspraken door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aan het CBR worden vergoed. Derhalve is in de jaarrekening 2005 geen rekening gehouden met een bedrag uit hoofde van mogelijke naheffingsaanslagen.

Per 15 mei 2004 is de Wegenverkeerswet aangepast en is de uitvoering van de taken die verband houden met de vorderingsprocedure bij wet opgedragen aan het CBR. Ten aanzien van deze activiteiten is geen sprake meer van ondernemerschap hetgeen impliceert dat de omzet van de Divisie Vorderingen per 15 mei 2004 niet meer aan heffing van omzetbelasting onderworpen is.

3 Administratieve organisatie en interne controle

Bij de controle van de jaarrekening van het CBR maken wij mede gebruik van de administratieve organisatie en de daarvan deel uitmakende maatregelen van interne controle. In dit kader hebben wij de opzet en de werking van de administratieve organisatie op een aantal door ons noodzakelijk geachte punten onderzocht.

In het kader van onze controle van de jaarcijfers van het CBR bezoeken wij periodiek de regio's en de divisies. Tijdens deze bezoeken wordt vastgesteld of de voorgeschreven procedures worden gevolgd en de voorgeschreven interne controlemaatregelen worden uitgevoerd. Tevens nemen wij kennis van de uitkomsten van de werkzaamheden van de afdeling Interne Controle, die periodiek de regio's en divisies bezoekt.

Wij zijn van oordeel dat bij het CBR over het algemeen sprake is van een adequate administratieve organisatie.

4 Tarieven

Volgens artikel 7 van het Informatiestatuut dienen de tarieven jaarlijks door het CBR te worden vastgesteld op basis van de met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat overeengekomen uitgangspunten (het zgn. tariefmodel).

In dit kader vermelden wij dat ook in 2005 verder overleg tussen het CBR en het Ministerie heeft plaatsgevonden om tot de opzet en vaststelling van een kostprijsmodel te komen. Dit overleg is nog niet afgerond. Mede op basis van dit model dient tot een verder inzicht te gekomen verkregen ten aanzien van de kosten van de individuele opbrengstdragers van het CBR. Onderdeel van het model is de wijze waarop zowel de directe kosten als de indirecte kosten (inclusief overheadkosten) worden toegerekend aan de opbrengstdragers. De berekende kostprijzen zullen mede op termijn een basis vormen voor de vaststelling van de tarieven.

5 Jaarverslag

In artikel 5 lid 4 van het Informatiestatuut is onder meer bepaald dat in het Jaarverslag de volgende gegevens dienen te worden opgenomen;

- a de relevante gegevens over de gerealiseerde kwantiteit en kwaliteit van de dienstverlening, zoals wachttijden betreffende de aanvraag van examens in relatie tot het aantal examinatoren;
- b het aantal bezwaar- en beroepsprocedures dat is gevoerd op grond van de Algemene wet bestuursrecht en de resultaten daarvan.

In het controleprotocol is onder artikel 5 lid 2 onder punt c aangegeven dat de betreffende gegevens controleerbaar en consistent tot stand zijn gekomen.

Ad a) Wachttijden

Sedert een aantal jaren bestaat de mogelijkheid dat rijsschoolhouders de reserveringstermijnen inzake de dienstverlening van het CBR zoals examens, toetsen e.d. bepalen.

Sinds de introductie van het nieuwe TOP-online systeem zijn verdere verbeteringen ten aanzien van de mogelijkheden inzake de reservering van examens e.d. door de rijsschoolhouders gerealiseerd. Het begrip 'wachtijden' is daarmee in de oude vorm achterhaald. Van belang is nu dat het CBR de examencapaciteit tijdig aanpast aan de vraag.

Het CBR dient – op basis van door onder meer extern onderzoek verkregen informatie – zorg te dragen voor voldoende afnamecapaciteit i.c. zorg te dragen dat voldoende examinatoren beschikbaar zijn om in beginsel binnen 4-6 weken examens af te nemen. Om dit te realiseren wordt gebruik gemaakt van planning en prognoses voor het komend jaar, alsmede voor komende jaren.

Met betrekking tot de regio's en de divisie BNOR is voor het proces planning en prognoses een procesbeschrijving aanwezig en tevens een procedurebeschrijving omtrent de actueel gevolgde werkwijze met betrekking tot dit proces.

Op basis van de primaire vastleggingen zijn onder meer de volgende gegevens beschikbaar;

- het aantal in te zetten examinatoren, verdeeld naar bruto respectievelijk netto beschikbare capaciteit;
- de invloed van verliesgevende factoren, zoals ziekte, verlof, opleiding e.d.;
- de effecten van een hogere productiviteit;
- reserveringen van de kandidaten, voor de eerstkomende 26 weken inzichtelijk naar examenplaats.

De betreffende gegevens zijn online beschikbaar, onder meer voor de afdeling planning, belast met de invulling van de roosters (het indelen) van de examinatoren.

Met behulp van 'capaciteitsmodellen' vindt maandelijks binnen het CBR (gecumuleerd) rapportage plaats over de productiviteit van de examinatoren, verdeeld naar afgenomen examens, toetsen, etc. De werkelijke aantallen worden getoetst met de geprognosticeerde aantallen.

Daarnaast vindt een maandelijkse (gecumuleerde) rapportage plaats van;

- de werkelijk afgenomen examens versus de geprognosticeerde examens;
- de werkelijk ontvangen aanvragen (reserveringen) t.o.v. de geprognosticeerde aanvragen.

De afwijkingen worden intern geanalyseerd, waardoor mogelijke trends hiermede vroegtijdig door het CBR worden onderkend en de mogelijkheid bieden tot tijdige bijsturing van de examencapaciteit.

Met betrekking tot het proces planning en prognoses hebben wij de opzet beoordeeld. Reeds eerder hebben wij uitvoerig overleg gevoerd met de betrokken medewerkers van het CBR omtrent de werking van het proces en hebben wij kennis genomen van de beschikbare output die controleerbaar is en op consistente wijze tot stand komt. De situatie is in 2005 ten opzichte van de jaren 2003 en 2004 niet gewijzigd.

Naar onze mening voldoet het proces derhalve aan de daaraan te stellen eisen en vormen de beschikbare gegevens een goede basis om tot een tijdige bijsturing van de examencapaciteit te komen.

d b Bezwaar- en beroepsprocedures

De bezwaar- en beroepsprocedures op grond van de Algemene Wet bestuursrecht zijn bij het CBR aan de orde bij de afdeling Medische Zaken uit hoofde van de geneeskundige verklaringen in de divisie Vorderingen. Intern zijn zowel voor de vermelde afdeling resp. divisie procesbeschrijvingen beschikbaar. De beschreven processen zijn gebaseerd op de vereisten zoals vastgelegd in de wettelijke regeling en de beschrijvingen voldoen over het algemeen aan de daaraan te stellen eisen. Voor wat betreft de registratie van de bezwaar- en beroepsprocedures wordt gebruik gemaakt van het zogeheten Vorderingen(VS)-systeem. Omtrent de gehanteerde systematiek met betrekking tot de registratie van de bezwaar- en beroepsprocedures hebben wij eerder overleg gevoerd met de betrokken functionarissen. De gegevens in het VS-systeem worden periodiek in een Access toepassing gedownload. Met behulp van deze bestanden kan inzicht worden verkregen in de stand van zaken, waaronder de fase waarin de bezwaar- en beroepsprocedures zich bevinden. De situatie is in 2005 ten opzichte van de jaren 2003 en 2004 niet gewijzigd. Naar onze mening is binnen het CBR sprake van een controleerbare en consistente registratie van de hiervoor vermelde procedures.

De informatie omtrent het aantal bezwaarprocedures is niet opgenomen in het Financieel Jaarverslag doch in het externe Jaarverslag.

Naleving overeenkomst

Volgens artikel 5 lid 3 van het controleprotocol dienen wij in dit verslag nader in te gaan op de naleving van de bepalingen in de artikelen 4, 5, 7 en 15 van de eerder vermelde overeenkomst d.d. 15 november 2001.

.1 Artikel 4 Taken van het CBR

In bijlage 1 bij de overeenkomst d.d. 15 november 2001 tussen de Staat der Nederlanden en het CBR is een overzicht opgenomen van de publieke taken van het CBR. In 2005 hebben zich geen belangrijke wijzigingen voorgedaan.

private activiteiten van het CBR betreffende de volgende zaken:

het uitvoeren van projecten, het verlenen van consultancydiensten resp. het verzorgen van opleidingen zoals deze plaatsvinden bij de (private) deelnemingen van het CBR. Dit betreffen de deelnemingen Nea Transportonderzoek- en opleiding B.V. en Traffic Test B.V. een aantal private activiteiten waaronder de rijstijlscan en een aantal activiteiten van de divisie CCV, waaronder rijvaardigheidsanalyses, alsmede het afnemen van koel- en toerexamens.

Hij merkt hierbij op dat, zoals is vermeld in § 1.1 in deze brief, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in september 2004 aan de Tweede Kamer heeft aangegeven dat de in 2002 opgezette hybride organisatiestructuur van het CBR moet worden opgeheven en dat de private activiteiten moeten worden beëindigd. In 2005 heeft het afstoten van de private activiteiten in belangrijke mate vorm gekregen door de verkoop van de deelneming van de Nea Transportonderzoek en -opleiding B.V., alsmede de verkoop van de activiteiten van Traffic Test B.V. Zoals eerder is aangegeven in deze brief is het de verwachting dat zowel in financieel als juridisch opzicht de ontvlechting van de private activiteiten in 2006 zal worden afgerond.

6.2 Artikel 5 Transparant gescheiden administratie

In dit artikel is onder meer bepaald dat door het CBR een zodanige administratie wordt bijgehouden dat daaruit het onderscheid tussen publieke taken en private activiteiten blijkt. In navolging van voorgaande jaren vermelden wij dat door de (private) deelnemingen van het CBR afzonderlijk financiële administraties worden gevoerd.

In de financiële administratie van het CBR is een duidelijke scheiding aangebracht tussen de publieke taken en private activiteiten. Hiertoe zijn ten behoeve van de uitvoering van de private activiteiten specifieke kostenplaatsen opgenomen in de financiële administratie.

6.3 Artikel 7 Beveiliging gegevens

In 2005 is door onze afdeling EDP Audit een onderzoek uitgevoerd waarbij is nagegaan of de beveiliging van de informatievoorziening van het CBR in opzet en bestaan is gewaarborgd door een toereikend stelsel van maatregelen van interne controle. Op basis van dit onderzoek is het in 2004 aan het CBR uitgereikte internationaal erkende certificaat inzake de Code voor Informatiebeveiliging verlengd door afgifte van nieuw certificaat. De vervaldatum van dit certificaat was 22 juni 2006. In de periode februari-maart 2006 heeft EDP-audit een follow-up onderzoek uitgevoerd naar de informatiebeveiliging. De resultaten van dit onderzoek zijn op 15 maart 2006 aan het CBR gerapporteerd, waarbij een nieuw certificaat inzake de Code voor Informatiebeveiliging aan het CBR is afgegeven (geldig tot 15 maart 2007).

5.4 Artikel 15 Privaatrechtelijke rechtshandelingen

Voorzover bij ons bekend hebben er in 2005 geen rechtshandelingen plaatsgevonden als bedoeld in artikel 15 van de overeenkomst d.d. 15 november 2001.

Met het voorgaande menen wij u voldoende te hebben geïnformeerd. Tot het verstrekken van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants
namens deze

E. J. J. Beunink RA

drs. J.C. van Leeuwen RA

21 DEC 2006
Directoraat-Generaal Personenvervoer

Centraal Bureau
Rijvaardigheids-
bewijzen

PC Boutenslaan 1
Postbus 5301
2280 HH Rijswijk ZH
Telefoon: 0701 372 05 00
Internet: www.cbr.nl

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Personenvervoer
t.a.v. de heer drs. S. Riedstra
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk

Ons kenmerk

CDS20060680/FME/IFE

Datum

21 december 2006

Betreft: afschrift brief DNB d.d. 27 november 2006

Geachte heer Riedstra,

Namens de heer Van Amerongen, voorzitter Raad van Toezicht CBR, doe ik u hierbij een afschrift toekomen van de brief van De Nederlandsche Bank aan Stichting Pensioenfonds CBR d.d. 27 november 2006.

Met vriendelijke groet,

mr. F.C.A. Meijer
Algemeen directeur

Bijlage

C.C. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DGP, de heer mr. G.J.M.M. Tax

Stichting Pensioenfonds CBR
T.a.v. het bestuur
Postbus 1129
2280 CC RIJSWIJK ZH

Datum
27 november 2006
Uw kenmerk

Ons kenmerk
Tp/60878/2006/07042
Doorkiesnummer
055 357 65 73
Bijlage(n)

Onderwerp
Gesprek d.d. 31 augustus 2006

Geacht bestuur,

Op 31 augustus 2006 hebben met een delegatie van uw bestuur gesproken over de gang van zaken rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005 van uw pensioenfonds. Tevens hebben wij in dat gesprek een aantal inhoudelijke opmerkingen gemaakt over de verslagstaten waaronder de verantwoording van het indexatiedepot en het technisch resultaat. Tenslotte zijn nog enkele andere onderwerpen besproken, die het 'pensioendossier van CBR' aangaan.

Onderstaand treft u een samenvatting aan van het gevoerde gesprek en de gemaakte afspraken. Het verzenden van deze brief hebben wij opgeschort tot na de datum waarop het vervolggesprek met de heren Van Walree en Zegwaard heeft plaatsgevonden.

Gang van zaken rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005.

De verslagstaten die jaarlijks bij de Nederlandsche Bank (DNB) moeten worden ingediend, behoren te worden voorzien van een bestuursverklaring, waarin het bestuur verklaart zich verantwoordelijk te stellen voor de in de verslagstaten opgenomen gegevens. Deze bestuursverklaring die moet zijn ondertekend door ten minste twee bestuursleden, was over 2005 ten onrechte ondertekend door twee werkgeversleden van het bestuur. De statuten van uw fonds schrijven namelijk voor dat de jaarrekening, na vaststelling door het bestuur wordt ondertekend door de voorzitter (werkgeversbestuurslid) en de secretaris (werknemersbestuurslid). Bovendien komt de ondertekening door een werkgeversbestuurslid en een werknemersbestuurslid tegemoet aan het pariteitsbeginsel zoals in de Pensioen- en spaarfondsenwet is vastgelegd. Verder werden de verslagstaten 2005 ten onrechte reeds bij DNB ingediend voordat deze in de bestuursvergadering waren vastgesteld.

De werknemersbestuursleden onthielden op de bestuursvergadering van 28 juni 2006 hun goedkeuring aan de jaarrekening 2005 en daarmee aan de verslagstaten 2005 (beide documenten bevatten in belangrijke mate dezelfde financiële gegevens). Het bestuur (en in het bijzonder de ondertekenaars van de bestuursverklaring) hebben vervolgens nagelaten DNB te informeren over het feit dat verslagstaten 2005 waren ingediend die door het bestuur niet waren vastgesteld.

In het gesprek hebben wij met nadruk gesteld dat de gevolgde procedure rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005 schade toebrengt aan het vertrouwen dat DNB moet kunnen stellen in pensioenfondsbestuurders.

Naderhand hebben wij telefonisch aan de voorzitter van het bestuur meegegeeld dat de hierboven beschreven gang van zaken ter beoordeling zou worden voorgelegd aan de afdeling Integriteit van DNB. Op advies van deze afdeling is besloten een vervolggesprek te houden met de beide ondertekenaars van de bestuursverklaring bij de staten 2005, welk gesprek inmiddels op 23 november 2006 heeft plaatsgehad.

Opmerkingen over de verslagstaten en de verantwoording van het indexatiedepot en het technisch resultaat.

De middelen van het indexatiedepot zijn tot heden ten onrechte buiten de jaarcijfers van Stichting Pensioenfonds CBR gebleven. DNB heeft in het gesprek opgemerkt dat deze middelen (die een onderdeel vormen van het aangehouden depot bij Nationale Nederlanden) eigendom van het pensioenfonds CBR en derhalve in de jaarrekening en in de verslagstaten moeten worden verantwoord.

Daarnaast is er sprake van een Stichting Toeslagfonds. DNB is van mening, dat gelet op de doelstelling van dit Toeslagfonds en gelet op de aard van de verplichtingen die in dat toeslagfonds zijn ondergebracht, dit fonds niet onder toezicht van DNB valt.

Tijdens het gesprek bleek dat vooral de werknemersbestuursleden tot voor kort naar hun mening geen dan wel te weinig inzicht hadden in de vermogensposities van het indexatiedepot en van het Toeslagfonds. Bovendien was de toerekening van resultaten vanuit het gezamenlijk bij Nationale Nederlanden aangehouden depot niet transparant.

Wij hebben betadrukt het noodzakelijk te vinden dat alle bestuursleden over adequate informatie beschikken met betrekking tot de financiële relaties tussen het pensioenfonds, het indexatiedepot en het toeslagfonds. Bovendien vinden wij het noodzakelijk dat er duidelijke afspraken bestaan over de vermogenstoedeling van de middelen in het gezamenlijk depot en van de toerekening van resultaten.

Het technisch resultaat (over de periode 2001 tot en met 2005) uit hoofde van de verzekeringsovereenkomst met Nationale Nederlanden was aanvankelijk niet in de jaarrekening 2005 verantwoord. Zowel de werkgever (CBR) als het bestuur had zich niet gerealiseerd dat het technisch resultaat ten gunste van het pensioenfonds behoort te komen in plaats van ten gunste van de werkgever. Overigens is in de financieringsovereenkomst met de werkgever zeer expliciet vastgelegd dat dit technisch resultaat ten gunste van het pensioenfonds komt, hergeen ook uit de verzekeringsovereenkomst met Nationale Nederlanden valt te concluderen. Een en ander heeft ertoe geleid dat het pensioenfonds een herziene jaarrekening 2005 heeft opgesteld, waarin het technisch resultaat ten bedrage van € 3.560.146 als hate is verantwoord.

Overige besproken onderwerpen en gemaakte afspraken

Mogelijke fusie pensioenfondsen en toeslagfonds

U informeerde naar de mogelijkheid dat het toeslagfonds en het pensioenfonds een juridische fusie aangaan. Door deze juridische fusie worden pensioenverplichtingen en niet-pensioenverplichtingen in één stichting ondergebracht. De niet-pensioenverplichtingen betreffen verplichtingen uit hoofde van overgangs- en garantieregelingen en zijn niet op basis van kapitaaldekking gefinancierd.

DNB stelt aan een dergelijke juridische fusie een aantal voorwaarden, waaronder:

- a. er moet sprake zijn van een gesloten groep personen die in aanmerking komt voor de overgangs- en garantieregelingen,
- b. de afwikkelperiode van de verplichtingen uit hoofde van de overgangs- en garantieregelingen is normaliter niet langer dan 10 jaar;
- c. de (latente) rechthebbenden op een uitkering uit hoofde van de overgangs- en garantieregelingen moeten zijn geïnformeerd dat hun aanspraken worden achtergesteld ten opzichte van de pensioenaanspraken van de verzekerden in het fonds;
- d. de dekkingsgraad van de pensioenverplichtingen mag door de juridische fusie op het fusiemoment en naderhand niet verwateren

(On)voorwaardelijkheid van de indexatie

De indexatiebepalingen in het pensioenreglement (artikel 13) en de herverzekeringsovereenkomst (bijlage XII, artikel 4) enerzijds en de bepaling over de financiering van de indexatie in de financieringsovereenkomst (artikel 3) anderzijds stemmen niet met elkaar overeen. Uw interpretatie is dat Nationale Nederlanden geen indexatie mag toepassen indien er geen dan wel onvoldoende overrente beschikbaar is. Dat impliceert naar uw mening dat de werkgever en het pensioenfonds nooit een nota voor indexatiekosten zal ontvangen. U zegde toe dat in eerste instantie wordt uitgezocht voor welke groepen van verzekerden of soorten van pensioenaanspraken er sprake is van een indexatietoezegging en in welke mate er sprake is van (on)voorwaardelijkheid van de indexatie. Vervolgens zult u ervoor zorgdragen dat de financieringsovereenkomst, het pensioenreglement en de herverzekeringsovereenkomst ter zake van het onderwerp indexatie met elkaar in overeenstemming worden gebracht.

Wij attendeerden u er op dat blijkens het jaarverslag 2005 van het Toeslagfonds de opgebouwde prépensioenaanspraken onvoorwaardelijk met 3% per jaar zullen worden geïndexeerd. DNB merkte op dat voor deze onvoorwaardelijke indexatieverplichting een adequate voorziening moet worden getroffen.

Onafhankelijk onderzoek naar pensioendossier

Tijdens het gesprek deelde u mee dat er door een driemanschap, bestaande uit een deskundige van AON, een vakbondsbestuurder en een nog nader te benoemen derde, een onderzoek zal worden uitgevoerd naar het zogeheten 'pensioendossier' van CBR. Dat onderzoek zal zich onder meer richten op:

- a. de aanwending van de indexatiereserve en van de middelen van het toeslagfonds;
- b. de afspraken rond de aanwending van de 20-jarige opslag op de examentarieven;
- c. de mate van (on)voorwaardelijkheid van de (toekomstige) indexaties.

U zegde toe DNB schriftelijk te informeren over de uitkomsten van dat onderzoek, zodra deze beschikbaar zijn.

Pensioenreglementen 2006

Met ingang van 1 januari 2006 gelden er nieuwe pensioenreglementen, te weten een pensioenreglement voor 55-plussers, een pensioenreglement voor 55-minners en een pensioenreglement voor nieuw personeel. U verwachtte deze drie pensioenreglementen medio oktober 2006 bij DNB in te dienen. Tot heden hebben wij die echter nog niet ontvangen.

Uw reactie op het vorenstaande zien wij met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

De Nederlandsche Bank NV

A. Bruijnis RA

Toezichthouder pensioenfondsen

ingekomen

29 DEC 2006

DG Personeelvervoer

Centraal Bureau
Rijvaardigheids-
bewijzen

→ g TAX

PC Boutenslaan 1

Postbus 5301

2280 HH Rijswijk ZH

Telefoon (070) 372 05 00

Internet www.cbri.nl

Leden Raad van Toezicht

→ Tax

Uw kenmerk

Ons kenmerk

CDS20060686/FME/NMO

Datum

28 december 2006

R²

Betreft: brief De Nederlandsche Bank d.d. 21 december 2006

Geachte Raad,

Hierbij zend ik u in hardkopie een exemplaar van de brief van de Nederlandsche Bank d.d. 21 december jongstleden aangaande de procedure van het indienen van de verslagstaten. De brief is mij nog telefonisch toegelicht door de heer Bruijnis van DNB. Hij gaf hierbij aan dat het oordeel in deze brief is gebaseerd op alle bekend zijnde informatie, inclusief de brief van de heer R. van Gijzel aan de Raad van Toezicht d.d. 17-12-2006 en het OR bericht nr. 10. Op basis van deze informatie ziet DNB geen reden tot het nemen van verdere maatregelen terzake van de onjuiste procedure van het indienen van de verslagstaten.

Nog ter toelichting: het feit dat DNB de toezichtsintensiteit gaat verhogen en, net als in eerdere jaren, onderzoek gaat instellen in het eerste kwartaal van 2007 is niet ongebruikelijk.

Met vriendelijke groet,

F.C.A. Meijer
Algemeen directeur

Bijlage: kopie brief CDS20060682

Kopie: secretariaat OR, Ministerie V&W t.a.v. de heer S. Riedstra

Stichting Pensioenfonds CBR
t.a.v. het bestuur
Postbus 5301
2280 HH RIJSWIJK ZH

Datum binnenkomst 22 DEC. 2006	
Post adres R.V.W.	Erfiel nr LE 2006 682
Door afn. 10. Bsp 12 RPO	Aangetreft d.d. 22 dec

Datum
21 december 2006
Uw kenmerk

Ons kenmerk
Tp/60878/2006/07589
Doorkiesnummer
055 357 65 73
Bijlage(n)

Onderwerp
Ondertekening verslagstaten 2005

Geacht bestuur

In onze brief van 27 november 2006 (kenmerk Tp/60878/2006/07042) hebben wij onder meer onze kritiek geuit op de gang van zaken rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005 van Stichting Pensioenfonds CBR.

Vervolgens heeft De Nederlandsche Bank – mede op advies van de afdeling Integriteit van DNB- op 23 november 2006 over deze kwestie een informeel gesprek gevoerd met de heer Van Walree in aanwezigheid van de heer Zegwaard, de ondertekenaars van de verslagstaten 2005.

In dat laatste gesprek heeft de heer van Walree een uitvoerige toelichting gegeven op de gang van zaken rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005. Deze toelichting is vervolgens in een door de heer Van Walree ondertekende brief (d.d. 29 november 2006) bevestigd.

Uit de mondelinge toelichting van de heer Van Walree en uit zijn eerder genoemde brief blijkt dat de gang van zaken rond de ondertekening en indiening van de verslagstaten wordt betreurd, waarbij wordt erkend dat de gevolgde procedure onjuist is geweest. Verder worden in de meergenoemde brief maatregelen vermeld die leiden tot betere 'checks en balances' binnen het pensioenfonds CBR. Daarnaast blijkt uit die brief dat acties in gang zijn gezet die de betrokkenheid van de werknemersbestuursleden zullen bevorderen.

Op grond van het bovenstaande ziet De Nederlandsche Bank op grond van de thans bij ons beschikbare informatie geen reden tot het nemen van verdere maatregelen ter zake van de onjuiste procedure bij de ondertekening en indiening van de verslagstaten 2005.

Tenslotte melden wij kennis te hebben genomen van het rapport van bevindingen met betrekking tot het pensioendossier van de Stichting CBR (rapport d.d. 11 december 2006). Onze vragen en opmerkingen over dit rapport zullen wij u separaat voorleggen. In elk geval zijn de

Canal bank en pensioentoezicht houden informatie verborgen

landsche Bank

Datum

21 december 2006

Bladnummer

2

Ops kenmerk

Tp/60878/2006/07589

verwikkelingen rond het pensioendossier van CBR reden voor De Nederlandsche Bank om de toezichtintensiteit te verhogen en zal in het eerste kwartaal 2007 een onderzoek door DNB worden ingesteld bij het pensioenfonds CBR.

Hoogachtend,
De Nederlandsche Bank NV

A. Struijnis RA
Toezichthouder pensioenfonds

Centraal Bureau
Rijvaardigheids-
bewijzen

→ Tak

PC Boutenslaan 1

Postbus 5301

2280 HH Rijswijk ZH

Telefoon (070) 372 05 00

Internet www.cbr.nl

De Minister van Verkeer en Waterstaat
t.a.v. de heer drs. S. Riedstra
Directeur-Generaal Personenvervoer
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk

Ons kenmerk

JZ/g/200729.7890

Datum

9 februari 2007

Betreft: jaarrekening CBR

Geachte heer Riedstra,

Met onze brief van 9 januari 2007 hebben wij u meegedeeld dat in onze jaarverslaglegging vanaf 2006 geen acht zou worden geslagen op de toepassing van richtlijn RW271. Deze mededeling is ten onrechte gedaan en kan als vervallen worden beschouwd.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

met vriendelijke groet,

mr. F.C.A. Meijer,
algemeen directeur

VUT tariefopslagen

- In 1986 is met het Min V&W afgesproken dat CBR vanaf 1987 de examentarieven (praktijk en theorie categorieën A, B, C, D, en E) gedurende 20 jaar met 1,77% mag verhogen voor VUT verplichtingen en gedurende 10 jaar met 1% voor het versterken van het vermogen;
- In 1989 is met het Min V&W afgesproken dat CBR de tarieven voor de bovengenoemde categorieën met 0,73% verhoogd mochten worden (dus tot 2,5%) en voor pensioenen met 1%. In de onderhavige correspondentie waren naast bovengenoemde examen categorieën ook de GV's (als niet-examen categorie) opgenomen. Hieruit is destijds door het CBR afgeleid dat het Min V&W impliciet akkoord is gegaan met de verhoging van 0,73% op de GV's;
- Tot en met 1997 (en v.w.b. de GV's eerst vanaf 1995) zijn door het CBR de tariefopslagen VUT (eerst 1,77% en vervolgens 2,5%) met betrekking tot de examens jaarlijks afgedragen aan Stichting VUT CBR. Vanuit deze stichting werden de vut uitkeringen betaald aan de vut gerechtigden;
- In de periode 1990 t/m 1997 zijn de jaarlijkse afdrachten mede gebaseerd op de activiteiten van BNOR, CCV, Vorderingen en Bromfietscertificaten; waarbij een wisselend patroon van jaar tot jaar werd toegepast;
- Onduidelijk is of de in het vorige punt genoemde activiteiten eveneens qua 2,5 % VUT opslag in de tarieven met het Min V&W zijn geformaliseerd, er is althans bij CBR ter zake geen formele vastlegging met het Min V&W aangetroffen;
- In 1998 werd de VUT regeling omgezet in Prepensioenregeling, welke werd herverzekerd via Nationale Nederlanden. Afdracht VUT tariefopslagen aan Stichting VUT CBR werd vanaf 1998 stopgezet.; er waren immers afgezien van nog lopende vutuitkeringen geen nieuwe vutgevallen in de toekomst meer te financieren;
- Vanaf 1998 worden jaarlijks enerzijds de zogenoemde VUT opslagen als bate en anderzijds de herverzekeringsnota van NN voor de prepensioenregeling (onder aftrek van de werknemersbijdrage) als last geabsorbeerd in de exploitatie van het CBR;
- Van deze gewijzigde bestemming van de 2,5% tariefopslag van VUT naar Prepensioen is bij CBR althans geen formele vastlegging met het Min V&W aangetroffen;
- Door het CBR zijn geen formele afspraken aangetroffen waaruit zou blijken dat er met betrekking tot de 2,5 % VUT opslagen vanaf 1998 nog een afdrachtverplichting jegens de Stichting VUT CBR of andere (rechts-)personen bestaat. De door de externe accountant goedgekeurde financiële jaarverslagen vanaf 1998 van zowel het CBR (geen verplichting) als ook de Stichting VUT CBR (geen vordering) bevestigen dit beeld;
- Aangezien de periode van de 1% tariefopslag voor de vermogensversterking in 1995 was verlopen en de 2,5 % tariefopslag voor VUT in 2006 afloopt, heeft de algemeen directeur van het CBR hierover op twee momenten gedurende 2006 met de DG van het Min V&W gesproken; hierbij is afgesproken dat de bestaande methodiek van het vigerende tariefmodel (incl. opslagen) voor onbepaalde tijd wordt voortgezet totdat een herijking van de tariefstructuur in het kader van de nog te ontwikkelen toezichtvisie zal plaatsvinden.

Tax, G. (Ger) - DGP

Van: Ferry Meijer
Verzonden: woensdag 21 februari 2007 16:49
Aan:
Onderwerp: RE: Emailbericht van 26 januari 2007

Beste

Lijkt me een goed voorstel.

Groet,
Ferry

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [mailto:in@enw.nl]
Verzonden: woensdag 21 februari 2007 14:18
Aan: Ferry Meijer
Onderwerp: RE: Emailbericht van 26 januari 2007

Beste Ferry,

Ik ontvang je e-mail bericht in goede orde.

Uit jouw stelligheid moet ik constateren dat Siebe en ondergetekende blijkbaar niet alleen je signaal ,de inhoud van je boodschap niet is aangekomen dan wel is blijven hangen maar ook de importantie van die boodschap geheel ontgaan is.

Dit zegt uiteraard iets over de ontvanger maar ook over afzender van het bericht .Voorzover zulks aan mij ligt past hier een " Mea culpa ".

Maar ik stel voor dit nu maar verder te laten rusten, op dit moment is het belangrijker om uit de ontstane impasse van de toeslagproblematiek te geraken.

Aangezien in het archief van Verkeer en Waterstaat weinig is terug te vinden over deze zaak, stel ik voor dat jij V&W het betreffende CBR-archief ter beschikking stelt, zodat we in ieder geval vanuit het zelfde vertrek punt kunnen starten en van daaruit kunnen werken aan een oplossing van de problematiek.

Zoals bekend heeft Siebe inmiddels een antwoord gegeven op het schrijven d.d. 7 februari 2007 van de Ondernemingsraad van het CBR . Een afschrift van het antwoord d.d. 19 februari 2007 van Siebe is bijgevoegd.

Kortheidshalve verwijs ik je naar de inhoud ervan. Ook in deze brief wordt gewag gemaakt van het bijzondere aandachtspunt "de toeslagen op de bij derden in rekening te brengen CBR-tarieven."

Na bestudering van de stukken stel ik voor hierover op korte termijn een overleg te entameren.

Mee eens ?

Met vriendelijke groet

Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
DGP, Directie Wegen en Verkeersveiligheid en Directie Spoor
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
tel.
fax: 070
e-mail:

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van:

Verzonden: woensdag 14 februari 2007 12:30

Aan: - DGP; Ferry Meijer

CC: e.a.van.amerongen@planet.nl; Riedstra, S. (Siebe) - DGP

Onderwerp: RE: Emailbericht van 26 januari 2007

Beste Ger,

Ik ontving jouw mail van 9 februari jl. als antwoord op mijn emailbericht van 26 januari jl.

In ieder geval stel ik vast dat het ontbreken in jouw relaas van mijn afspraak op 27 juni met Siebe Riedstra en jou hiermee is rechtgezet. Tijdens dat gesprek heb ik vanuit mijn persoonlijke integriteit melding gemaakt van bij ons toen recent bekend geraakte afspraken vastgelegd in een briefwisseling in 1986 tussen mijn voorganger en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, handelend over opslagen op de tarieven met een looptijd van 10 (eindpunt 1995) respectievelijk 20 jaar (eindpunt 2006). Later heb je zelfs nog het kenmerk van deze brief genoteerd.

Nu ik op 27 juni jl. op eigen initiatief met deze informatie ben gekomen, is het toch wel een beetje bizar dat ik thans allerlei bepalingen uit de overeenkomst en informatiestatuut krijg tegengeworpen. Een reactie had ook kunnen zijn: "goed dat je deze informatie op tafel legt; het is aan onze aandacht ontsnapt dat in 1995 een opslag had moeten zijn beëindigd en dat eind 2006 van de overige opslag de looptijd verstrijkt".

Overigens ben ik altijd - dat geldt ook voor andere onderwerpen - tot overleg bereid, zoals tot dusverre steeds is gebeurd.

Groet.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: DGP [mailto:

Verzonden: vrijdag 9 februari 2007 9:14

Aan: Ferry Meijer

CC:

DGP

DGP

Onderwerp: RE: emailbericht van 26 januari 2007

Beste

Naar aanleiding van je e-mail bericht heb ik mijn agenda er op na gezien en inderdaad heeft op vrijdag, 27 juni 2006, een gesprek plaatsgevonden tussen de heren Meijer, Riedstra en Tax. De heer Van Amerongen, die ook bij dit gesprek aanwezig zou zijn was verhinderd. De bedoeling van dit

vertrouwelijk gesprek was om V&W te informeren over de situatie bij het CBR en was een vervolg op een eerder gesprek van de heer Riedstra met de heer Van Amerongen. De relatie OR-CBR en Bestuurder CBR is tijdens dat gesprek ook aan de orde geweest .

Dat de brief uit 1986 in dat gesprek aan de orde is gekomen kan ik mij althans niet herinneren. Bij mijn weten is ook de pensioenproblematiek niet expliciet aan de orde gekomen.

In het door Ernst & Young opgestelde verslag d.d. 28 juni 2006 ingevolge artikel 4 lid 3 van het Controle protocol wordt op pagina 8 , onder het kopje Pensioenen(2.3) voor het eerst melding gemaakt van de brief van 6 mei 1986 van het CBR aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Voorts wordt melding gemaakt van de brief van 8 maart 2006. Vervolgens stipt Ernst & Young kort aan dat er tussen directie en Ondernemingsraad CBR overleg wordt gevoerd over de bestemming van de opslag op de examentarieven.

Bij schrijven van 3 juli 2006 (met kenmerk CDS20060356/RVW/IFE) heb je het betreffende verslag van de externe accountant echter zonder verdere toelichting van de zijde van het CBR aan de heer Riedstra doen toekomen.

Mijnsinziens had het op jouw weg gelegen, gezien de discussie die daarover toen reeds enige tijd gevoerd werd tussen OR-CBR en Bestuurder van het CBR, het Ministerie van Verkeer en Waterstaat hierover te informeren en de gevoerde correspondentie daarover aan het Ministerie te overleggen.

Het al dan niet zijdelings plaatsen van een opmerking dan wel het noemen van een brief doet geen althans onvoldoende recht aan het verstrekken van informatie als bedoeld in de overeenkomst (artikel 6: informatieplicht) van de overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting Centraal Bureau rijvaardigheidsbewijzen en het daarbij behorende Informatiestatuut (15 november 2001) en de toezichtvisie op het CBR (15 november 2001).

Voor de Minister is het van essentieel belang om over juiste en volledige informatie te beschikken om zodoende de ministeriele verantwoordelijkheid voor de publieke taak uitoefening door het CBR waar te kunnen maken.

Wanneer het CBR op basis van de toen reeds bij het CBR aanwezige stukken en kennis (pensioensdossier, vraagpunten van de OR, bevindingen van Andersson ,relatie met de Bonden, door de Bonden ondernomen acties) het Ministerie had geïnformeerd had V&W hier zeker

actie op ondernomen en hieromtrent een overleg met het CBR geëntameerd.

Het enkel noemen van een brief uit 1986 is naar mijn mening hiervoor onvoldoende.

Eerst door tussenkomst van de heer Van Amerongen zijn ons het pensioendossier en de overige stukken toegezonden.

De stukken die V&W thans ter beschikking zijn gesteld zijn:

- brief (met rapport)d.d. 8 maart 2006 van Ernst & Young gericht aan de voorzitter van de OR CBR
- Brief (met Rapport van bevindingen met betrekking tot het pensioendossier van het CBR) d.d. 11 december van de Commissie van Drie gericht aan de voorzitter van de Raad van toezicht CBR
- Verslag van de bijeenkomst van de OR-vergadering d.d. 19 december 2006, waarbij de heer Vaessen en de Vakorganisaties aanwezig waren.
- Reactie directie CBR d.d.28 november op OR bevindingen 9 oktober 2006.

Naar aanleiding van het ons ter beschikking gestelde pensioen dossier heb ik de de daarin genoemde brieven van 1986 en 1989 opgevraagd (alleen de brief van 1986 bevond zich in het archief van Rijkswaterstaat, de brief van 1989 heb ik daar deze zich niet de archieven van V&W bevond uiteindelijk bij het CBR opgevraagd. Het CBR heeft mij deze brief per fax doen toekomen.).

Wat betreft de tarieven /indexering is reeds in april 2006 afgesproken deze materie ongemoeid te laten en gelet op de ontwikkelingen in het kader van de Kaderwet ZBO's een pas op de plaats te maken.

Gezien de hoeveelheid stukken die thans op tafel liggen respectievelijk nog op tafel zullen komen stel ik voor dat er een bespreking wordt belegd waar CBR/V&W de historie, grondslag etc.. van genoemde toeslagen op de examens en andere tarieven eenduidig gaan /laten bezien en vaststellen wat de consequenties zijn van het verstrijken van genoemde termijnen (1996 en 2006) en hoe e.e.a. kan worden gecorrigeerd.

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
DGP, Directie Wegen en Verkeersveiligheid en Directie Spoor
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
tel:
fax:
e-mail:

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Ferry Meijer [

Verzonden: donderdag 1 februari 2007 12:26

Aan: DGP

CC: Riedstra, S. (Siebe) - DGP

Onderwerp: Emailbericht van 26 januari 2007

Beste

Ik ontving ter afhandeling van Eric van Amerongen jouw mail aan hem van 26 januari jl. en een daarbij gevoegde notitie aan hem van 24 januari 2007.

In het in deze notitie chronologisch weergegeven relaas mis ik een weergave van mijn gesprek met de heer Riedstra op 27 juni 2006, aanwezig Riedstra, Tax en Meijer. Aanvankelijk zou daarbij ook de heer Van Amerongen aanwezig zijn, maar die was verhinderd.

In het gesprek heb ik op een transparante wijze gewag gemaakt van een ons recent ter beschikking gekomen brief van het Ministerie uit 1986, waarin de opslagen op de tarieven van met name genoemde examencategorieën zijn vermeld. Tevens sprak ik over de complicaties daarvan in relatie tot de onstane problematiek met de OR. Deze brief bleek bij jullie niet bekend. Wij bespraken dat de huidige tarief- en indexeringsmethodiek vooralsnog ongemoeid blijven (N.B. de tarieven zijn inmiddels met ingang van 1 januari jl. op de gebruikelijke grondslag aangepast). Overigens zou - zo begreep ik in dat gesprek alsmede in ons nagesprek - de briefwisseling in het archief van Rijkswaterstaat ook niet terug te vinden zijn na twintig jaar. Via de heer Zegwaard zijn de desbetreffende brieven inmiddels in jouw bezit gekomen.

Voorts heb ik de heer Riedstra omstandig bijgepraat (nog steeds in jouw aanwezigheid) over de situatie met betrekking tot onze OR.

Enige tijd later heb ik de heer Riedstra telefonisch - in het kader van voortgangsrapportage pensioenproblematiek - gemeld dat wij inmiddels ook een brief van het Ministerie uit 1989 (opslagen ook voor geneeskundige verklaringen) hebben aangetroffen.

Met vriendelijke groet,
Ferry Meijer

Alle uitgaande en inkomende e-mails worden door het CBR streng gecontroleerd op virussen, ed. CBR wijst aansprakelijkheid voor schade tengevolge van gebruik van e-mail af.

De informatie opgenomen in dit bericht kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u dit bericht onterecht ontvangt wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren.

All outgoing and incoming e-mails are checked by the CBR on virus-signatures, etc. CBR denies any responsibility for damages resulting from the use of e-mail.

The information contained in this message may be confidential and is intended to be exclusively for the addressee. Should you receive this message unintentionally, please do not use the contents herein and notify the sender immediately by returning the e-mail.

Alle uitgaande en inkomende e-mails worden door het CBR streng gecontroleerd op virussen, ed. CBR wijst aansprakelijkheid voor schade tengevolge van gebruik van e-mail af.

De informatie opgenomen in dit bericht kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u dit bericht onterecht ontvangt wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren.

All outgoing and incoming e-mails are checked by the CBR on virus-signatures, etc. CBR denies any responsibility for damages resulting from the use of e-mail.

The information contained in this message may be confidential and is intended to be exclusively for the addressee. Should you receive this message unintentionally, please do not use the contents herein and notify the sender immediately by returning the e-mail.

Aandachtspunten en conclusies overleg CBR – DGP

Datum: 19 maart 2007

Locatie: CBR Rijswijk

Deelnemers: CBR :

DGP

Onderwerp: Toeslag op examentarieven CBR

Naar aanleiding van het aan V&W ter beschikking gestelde pensioendossier zijn de daarin genoemde brieven van 1986 en 1989 opgevraagd (overigens bevond zich alleen de brief van 1986 in het archief van Rijkswaterstaat, de brief van 1989 is niet aangetroffen in de archieven van V&W en is uiteindelijk bij het CBR opgevraagd en van de zijde van het CBR ontvangen).

Gezien de hoeveelheid stukken die thans op tafel liggen respectievelijk nog op tafel zullen komen is afgesproken een bespreking te beleggen waar CBR en V&W de historie, grondslag etc. van genoemde toeslagen op de examentarieven en andere tarieven eenduidig gaan dan wel laten bezien en nagaan of er consequenties zijn verbonden aan het verstrijken van genoemde termijnen (1996 en 2006) en zo ja , hoe deze indien daartoe de noodzaak aanwezig is waren te corrigeren.
Het gesprek op 19 maart had dit doel.

Allereerst is een inventarisatie gemaakt van de betreffende stukken/dossier
Partijen hebben de beschikking over de volgende (oude) stukken:

- brief d.d. 6 mei 1986 van het CBR gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende een verzoek om een toeslag op de examentarieven; Voor het vermogen een toeslag van 1 % voor de komende 10 jaar en voor de VUT-voorziening een toeslag van 1,77 % voor de komende twintig jaar . de examentarieven
- Brief d.d. 14 oktober 1986 , kenmerk DVV/VW 22342, van de Minister aan het Bestuur van het CBR inhoudende goedkeuring aan de 1987 tarief- voorstellen (inclusief de 3% toeslag → 1,77 % VUT-toeslag en 1% toeslag grote investeringen)

- Verslag overleg d.d. 10 december 1986 V&W- CBR: CBR zal met verdere bezuinigingsvoorstellen komen
- Brief d.d. 16 februari 1987 , met kenmerk Bestuur/JA/214 , van het Bestuur CBR gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende extra bezuinigingsmaatregelen in het kader van verdere kostenbeheersing in 1987 .(verlaging van de overheadkosten van circa 7 %) De toeslagen worden geheven over de praktijk- en theorie examens.
- Brief d.d. 12 maart 1987 , met kenmerk DIR/MP/0285 , van de Voorzitter van het Bestuur aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende motivering teruggang van 10 naar 9 examens per dag en nadere uiteenzetting gemaakte principe-afspraken inzake een meerjarentariefbeleid
- Brief d.d. 13 juli 1987, met kenmerk VV 21.531, van de directeur Verkeersveiligheid gericht aan het Bestuur van het CBR inhoudende: een extra donatie van f.350.000,-(voorziening VUT-donatie) acht V&W niet nodig aangezien in de tarieven 1,77 % is gereserveerd voor de opbouw van de VUT-voorziening en 1% ten behoeve van een investeringsreserve. Na vijf jaar zal worden nagegaan of deze percentages aanpassing behoeven..
- Brief d.d. 27 december 1988, met kenmerk DVV/VV21.777 van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer zijn de ministeriele plannen ten aanzien van het CBR bekend gemaakt. Deze plannen hielden in dat het CBR meer op afstand van de Minister geplaatst wordt dan tot dan toe het geval was. De vaststelling van de tarieven voor de CBR-examens dient te geschieden op basis van een indexering. Het CBR zal dan zelf zorg moeten dragen voor de eigen financiële huishouding.
- Brief d.d. 30 oktober 1989, met kenmerk Dir/JPV/tg/2586 van het CBR aan de Minister van V&W. Het CBR verzoekt om tarief aanpassing/ verhoging van 4 % voor het jaar 1990. (laatste geschiedde per 1/1/1987 !) In de bijlage wordt ook melding gemaakt van de oude toeslagen ten bedrage van 1,77%.

- Brief d.d. 6 november 1989, met kenmerk HW/V 43490 van de Minister aan de directeur van het CBR. In deze brief wordt aangegeven dat er besprekingen over het nieuwe tariefmodel zullen volgen. De M. geeft aan accoord te gaan met de voorgestelde tariefverhoging van 4%. " Hierbij ga ik er van uit , dat van dit percentage 1,73 % zal worden aangewend als reservering voor VUT- en pensioenregelingen ".
- Over de jaren 1990 tot medio 1993 zijn in de archieven van CBR en V&W geen stukken met betrekking tot dit onderwerp aangetroffen.
- Brief d.d. 23 augustus 1993, met kenmerk HR/RVT 153967, van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de directeur van het CBR.

Voor onderhavige problematiek is zeker wat betreft Verkeer en Waterstaat, deze brief essentieel.

Met de in deze brief genoemde regelingen: Regeling houdende vaststelling van de tarieven van het CBR en van die van de BNOR voor activiteiten gebaseerd op de Wegenverkeerswet wordt wat betreft V&W een einde gemaakt aan de reeds jaren bestaande tarievenproblematiek.

De Minister geeft aan dat hij zich kan vinden in de berekening en samenstelling van de huidige (lees: 1993) tarieven. De vaststelling van de tarieven dient te geschieden op basis van een indexering. Het CBR zal dan zelf zorg moeten dragen voor de eigen financiële boekhouding. Dit betekent dat er een einde komt aan de huidige in principe jaarlijkse beoordeling door de Minister van een door het CBR voorgestelde tariefswijziging. (precies zoals in 1988 al aan de Tweede Kamer was medegedeeld)

De tarieven zijn in juli 1993 door accountants gecontroleerd en de conclusie was dat de tarieven op aanvaardbare wijze zijn vastgesteld en consistent zijn toegepast.

Met deze brief vervallen dan ook de eerdere door het Ministerie met het CBR over en weer gemaakte afspraken. Het CBR hoefde zich dan ook richting Minister van Verkeer en Waterstaat niet langer meer te verantwoorden over de toeslagen.

Aangegeven is tijdens het overleg op 19 maart 2007 dat Mr. Tax zal trachten e.e.a nog te verifiëren bij mr. Morgenstern, de opsteller van de brief van 23 augustus 1993 inzake de tarieven. De heer Morgenstern is overigens reeds jaren met pensioen.

Inmiddels heeft het gesprek op 2 april 2007 met de heer Morgenstern plaatsgevonden. Hieronder volgt de verhandeling van de heer Morgenstern:

“ De financiering van het CBR zoals deze werd geregeld in de negentiger jaren

1. Aanvankelijk werden de tarieven van het CBR vastgesteld door de minister, aldus het Wegenverkeersreglement. Aan deze vaststelling ging telkenjare een uitgebreide discussie vooraf gevoerd door de D-CBR met de Directie FEZ.. Het CBR moest hierbij aantonen waarom de tarieven tot het door het CBR voorgestelde niveau verhoogd zouden moeten worden. Het kwam erop neer, dat FEZ zich een oordeel aanmatigde over het door het CBR gevoerde financiële en bedrijfseconomische beleid. Deze discussies duurden vaak veel te lang waardoor het CBR nog slechts met kunst en vliegwerk haar activiteiten voor het volgende jaar kon voorbereiden.

De toenmalige Directeur CBR, Jos Vaessen, schoon genoeg hebbende van zijn onaangename discussies met FEZ heeft toe voorgesteld dat gekozen zou worden voor een vaste formule. Het CBR zou zich dan bij de vaststelling van de tarieven telkenjare houden aan die formule en behoefde als alles verliep zoals te verwachten geen verantwoording meer af te leggen van het interne beleid. Alleen wanneer er aparte opdrachten van V&W zouden komen (b.v. langere examenduur), zou nader gesproken worden over een aanpassing van de bedragen die voortvloeiden uit de formule.

2. De financiële medewerker van het CBR Rob Schenk is toen met een voorstel voor een formule gekomen gebaseerd op bepaalde gegevens uit het Statistisch Bulletin. De bestuurlijk-juridische realisatie van een en ander zou moeten geschieden zonder wijziging van amvb-wetgeving (kost teveel tijd en mogelijke tegenwerking van wetgevende afdeling).

De formule is toen (1992/1993) zo in elkaar gezet, dat er een; ministeriele regeling kwam inhoudende dat de tarieven telkenjare zouden luiden als de tarieven zoals deze zouden voortvloeien uit de toepassing van de formule. Voorts kon de minister hiervan afwijken wanneer er extra werk was of extra kosten bij het CBR. Het kwam er dus op neer, dat discussie over CBR-intern niet meer plaats zou vinden zolang het CBR zich bij de formule neerlegt (min regeling van 23/08/1993 RVT 155969 Str. 169).

3. In het kader van het (nieuwe) Reglement Rijbewijzen is deze methodiek in 1996 voortgezet met dien verstande dat het CBR de tarieven vaststeld, maar dan wel met goedkeuring door de minister. Die goedkeuring wordt dan generaal verleend, zolang het CBR zich houdt aan de formule.

4. Uit het vorenstaande blijkt, dat mbv de formule het CBR-intern voor V&W geen punt van overweging meer kan zijn zolang het CBR maar kans ziet zijn eigen broek op te houden.
Gaat het bij het CBR financieel mis, dan – ten minste dat mag ik aannemen – zal de minister kunnen ingrijpen door de tarieven sterker dan volgens de formule te verhogen. Daarbij zal de minister dan – ook dat neem ik aan – eisen kunnen stellen aan CBR-intern.
De minister blijft er politiek tenslotte voor verantwoordelijk, dat het CBR overeind blijft en op verantwoorde wijze verklaringen van rijvaardigheid en geschiktheid afgeeft.

5. De financiering van andere werkzaamheden die het CBR voor de minister uitvoert, wordt op andere wijze geregeld. Langs die weg zal het CBR-intern toch onderwerp van discussie tussen minister en CBR kunnen blijken te zijn. Hierbij denk ik aan uitvoering vorderingen en educatieve maatregelen, luchtvaartexamens e.d.

6. De hele vraag over de betrokkenheid van de minister met betrekking tot toeslagen e.d. past althans voorzover het de verstrekking van bewijzen van rijvaardigheid (incl. rijexamens) en bewijzen van geschiktheid betreft, niet in de systematiek van de formule.

Jaap F. Morgenstern

03/04/2007

Het betoog van de heer Morgenstern geeft een besvestiging van de gedachtegang van de heren Meijer, Van Walree en Tax.

De aanvankelijk gedachte evaluaties zijn derhalve achterhaald door genoemde regelingen.

Toeslagen:

Wat thans nog restte is de vraag over welke tarieven de toeslagen zouden dienen te worden geheven.

Naar het oordeel van Verkeer en Waterstaat zouden dat alleen de tarieven voor de rijexamens, met inbegrip van de BNOR-examens dienen te zijn. Over de tarieven inzake de vorderingen alsmede de Eigen Verklaringen dient naar het oordeel van Verkeer en Waterstaat geen toeslagen als opgemeld worden geheven.

De vraag kan gesteld worden of de tarieftoeslagen ook berekend dienen te worden over de later toegevoegde bromfietsexamens. In de geest van de aanvankelijke regeling zouden de toeslagen hierop ook van overeenkomstige toepassing zijn.

Het is echter aan het CBR om hierover een standpunt te bepalen.

Het CBR en Verkeer en Waterstaat zijn het er over eens dat de uitkomsten nimmer kunnen leiden tot een claim van de zijde van het CBR op het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Het CBR dient immers zelf zorg te dragen voor de eigen financiële bedrijfsvoering en huishouding.

Tax, G. (Ger) - DGP

Van: Ferry Meijer [br.nl]
Verzonden: woensdag 4 april 2007 12:06
Aan: DGP
CC:
Onderwerp: V&W / RE: Reactie Nederlandse Bank ?

Bes'

Hierbij doe ik je het verslag van het onderzoek van De Nederlandsche Bank toekomen. Van groot belang is de passage op pagina 2 van de brief, handelend over de indexatie- en opslagenproblematiek.

Het bestuur van het pensioenfonds aan wie dit schrijven is gericht, zal op 13 april a.s. voor het eerst over deze rapportage een vergadering hebben en een reactie aan De Nederlandsche Bank voorbereiden.

 Groet,

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van:
Verzonden: woensdag 4 april 2007 10:40
Aan: DGP
CC:
Onderwerp: RE: Reactie Nederlandse Bank ?

Beste

Klopt; is recent binnengekomen, maar nog niet in pensioenfondsbestuur besproken. Jou afschrift doen toekomen.

Groet,

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [venw.nl]
Verzonden: dinsdag 3 april 2007 18:36
Aan:
CC:
Onderwerp: Reactie Nederlandse Bank ?

Beste

Enige tijd geleden heeft de Nederlandse Bank aangegeven een onderzoek in te stellen met betrekking tot de pensioenproblematiek bij het CBR.
 Ik neem aan dat de Nederlandse Bank dit onderzoek inmiddels heeft afgerond en op schrift heeft gesteld ?
 Heeft de Nederlandse Bank zijn bevindingen inmiddels gemeld aan het Pensioenbestuur van het CBR ?
 Indien zulks het geval is zou ik gaarne een afschrift ontvangen van de bevindingen van de Nederlandse bank, dan wel zou ik het prijsstellen te mogen vernemen wanneer zulks wel het geval is.
 Mag ik van je vernemen ?
 Met vriendelijke groet,

Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
 DGP, Directie Wegen en Verkeersveiligheid en Directie Spoor
 Postbus 20901
 2500 EX Den Haag
 tel
 fax
 e-mail

Disclaimer

Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend. Dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Als u dit bericht per abuis hebt ontvangen, wordt u verzocht het te vernietigen en de afzender te informeren. Wij adviseren u om bij twijfel over de juistheid of de volledigheid van de mail contact met afzender op te nemen. This message shall not constitute any rights or obligations. This message is intended solely for the addressee. If you have received this message in error, please delete it and notify the sender immediately. When in doubt whether this message is correct or complete, please contact the sender.

Alle uitgaande en inkomende e-mails worden door het CBR streng gecontroleerd op virussen, ed. CBR wijst aansprakelijkheid voor schade tengevolge van gebruik van e-mail af.

De informatie opgenomen in dit bericht kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Indien u dit bericht onterecht ontvangt wordt u verzocht de inhoud niet te gebruiken en de afzender direct te informeren door het bericht te retourneren.

All outgoing and incoming e-mails are checked by the CBR on virus-signatures, etc. CBR denies any responsibility for damages resulting from the use of e-mail.

The information contained in this message may be confidential and is intended to be exclusively for the addressee. Should you receive this message unintentionally, please do not use the contents herein and notify the sender immediately by returning the e-mail.

Stichting Pensioenfonds CBR
T.a.v. het bestuur
Postbus 1129
2280 CC RIJSWIJK ZH

Deense Toezicht pensioenfondsen
Afdeling Pensioenen 4

Apeldoorn
Postbus 929
7301 BD Apeldoorn

Datum
28 maart 2007
Uw kenmerk

Ons kenmerk
Tp/60878/2007/01494
Doorkiesnummer
055 357 65 73
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Bevindingen onderzoek maart 2007

Geacht bestuur.

Recent heeft De Nederlandsche Bank (DNB) bij uw pensioenfonds een onderzoek ingesteld. Dit onderzoek werd ten kantore van uw pensioenfonds uitgevoerd gedurende de periode 6 t/m 8 maart 2007. Met deze brief verstrekken wij u onze bevindingen naar aanleiding van dit onderzoek. De hoofdlijnen zijn in deze brief kort weergegeven, terwijl in de bijgevoegde bijlage onze bevindingen nader zijn beschreven en gemotiveerd.

Bevindingen naar aanleiding van het onderzoek door DNB.

a. Governance

Sedert de aanvang van het pensioenfonds (voorheen prepensioenfonds) is de betrokkenheid van de bestuursleden en de professionaliteit van het bestuur toegenomen. Dat neemt niet weg dat het bestuur aan governance aspecten blijvende aandacht en verdere invulling zal moeten geven. In dat kader hebben we met u gesproken over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de bestuurders, waarbij wij uw aandacht hebben gevraagd voor minder gewenste functiecombinaties van bestuursleden.

b. Indexatiedepot alsmede toekenning en financiering van de indexaties

Het indexatiedepot moet als onderdeel van het vermogen van het pensioenfonds voortaan in de jaarrekening (en verslagstaten) worden verantwoord. Bovendien is er te weinig aandacht geweest voor de toevoegingen en onttrekkingen aan het indexatiedepot. Voorts bestaan er nog onduidelijkheden over de toekenning en financiering van de indexaties.

c. Financieel beheer en rapportages

Het financieel beheer van het pensioenfonds behoeft verbetering; zo ontbreekt tot heden een financiële administratie en beschikt het pensioenfonds niet over een eigen bankrekening. Ook is het noodzakelijk dat er een striktere financiële scheiding wordt aangebracht tussen het CBR en het pensioenfonds, opdat betalingen en ontvangsten niet meer via de rekeningen van het CBR

Centrale bank en prudentieel toezicht op de financiële instellingen

Westersteede 1
1017 ZJ Amsterdam
Telefoon (020) 522 60 00

John F. Kennedylaan 32
73 2 15 Apeldoorn
Telefoon: (0575) 377 66 77

www.dnb.nl
De Nederlandsche Bank nv
Handelaarsstraat 8, Amsterdam 1000 AA

Datum

28 maart 2007

Bladnummer

2

Ons kenmerk

Tp/60878/2007/01494

behoeven te lopen. Ook dient er meer aandacht te worden gegeven aan de gevolgen van het Financieel toetsingskader (FTK) voor uw pensioenfonds.

d. Relatie met Stichting Toeslagfonds

Het gezamenlijke beleggingsdepot van uw pensioenfonds met de Stichting Toeslagfonds willen wij nog slechts voor een beperkte periode (tot uiterlijk 31 december 2008) toestaan. Indien wordt besloten tot een juridische fusie van de beide stichtingen dient u vooral instemming van DNB te verkrijgen. Over de toedeling van vermogen en resultaat vanuit het gezamenlijk beleggingsdepot aan Stichting Toeslagfonds bestaan onduidelijkheden.

c. Pensioenreglementen

De totstandkoming van de pensioenreglementen, welke formeel per 1 januari 2006 in werking zijn getreden, heeft een te lange doorlooptijd. Het bestuur dient ervoor zorg te dragen dat binnen enkele maanden de definitieve teksten van de pensioenreglementen beschikbaar zijn.

Overige onderwerpen

Wij willen in deze brief ook nog aandacht geven aan een tweetal onderwerpen uit het pensioendossier, waarover de vakorganisaties en OR van mening verschillen met de directie van het CBR, te weten a) de mate van voorwaardelijkheid van de indexatieverplichtingen en b) de opslagen op de tarieven van het CBR.

a. De mate van voorwaardelijkheid van de indexatieverplichtingen.

Over de vraag of er sprake is van een voorwaardelijke dan wel een onvoorwaardelijke indexatieverplichting verschillen de vakorganisaties en OR van mening met de directie van CBR. Hierover willen wij het volgende opmerken. Het pensioenreglement bevat de aanspraken die de (gewezen) deelnemers jegens het pensioenfonds geldend kunnen maken. In artikel 18 van het pensioenreglement (artikel 18) is bepaald dat de pensioenaanspraken worden aangepast aan het algemeen prijspeil onder de voorwaarde dat de middelen van het pensioenfonds dit toelaten (i.c. vanuit beschikbare overrente c.q. indexatiedepot).

Op grond van het pensioenreglement en de financieringsovereenkomst in relatie met de herverzekeringsovereenkomst, ziet DNB thans geen aanleiding om te veronderstellen dat er sprake zou zijn van een onvoorwaardelijke indexatieverplichting.

Daarbij zijn we ervan uitgegaan dat het pensioenreglement (inclusief de daarin opgenomen indexatiebepalingen) een juiste weergave bevat van de afspraken die in het arbeidsvoorwaarden overleg zijn gemaakt ten aanzien van de pensioenregeling.

Daarnaast is van belang op welke wijze met de (gewezen) deelnemers wordt gecommuniceerd over de aanpassingen van de pensioenen. In dat verband merken wij op dat de ons verstrekte 'inodellbrief' inzake de indexatie van de pensioenaanspraken per 1 januari 2007 niet duidelijk genoeg aangeeft dat er sprake is van een voorwaardelijke indexatie. Weliswaar wordt in die brief gerefereerd aan het bestuursbesluit met betrekking tot de indexatie doch de voorwaardelijkheidsverklaring, zoals aangegeven in de toeslagenmatrix ontbreekt. Het is elk

geval noodzakelijk dat voortaan duidelijke informatie wordt verstrekt over de verhoging van de pensioenaanspraken en over de inhoud van de (indexatie)regeling.

b. De opslagen op de tarieven van het CBR.

De afspraken over de opslagen op de tarieven die aanvankelijk dienden om de VUT-regeling van het CBR te financieren, zijn een aangelegenheid tussen het CBR en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. De marge tussen de opslagen op de tarieven enerzijds en de kosten van de prepensioenregeling anderzijds (berekend over de periode vanaf 1 januari 1998) is door CBR ter beschikking gesteld ter financiering van de indexatie van de pensioenen. Wij hebben begrepen dat de vakbonden/OR met de directie van mening verschillen over de hoogte van deze marge. Aangezien dit een aangelegenheid betreft die buiten de competentie van het pensioenfonds CBR ligt, hebben wij van het standpunt van de vakbonden/OR slechts kennisgenomen.

Graag ontvangen wij uw reactie op onze bevindingen opgenomen onder de nummers 11 t/m 16, 20 t/m 22 en 29 zoals weergegeven in de bijlage bij deze brief. Die reactie willen wij uiterlijk 30 april 2007 hebben ontvangen. Verder willen wij informatie ontvangen over de maatregelen die het bestuur neemt naar aanleiding van de overige door ons gerapporteerde bevindingen.

Hoogachtend,

De Nederlandsche Bank NV

A. Bruijnis RA

Toezichthouder pensioenfonds

Bijlage: 1

Bijlage bij brief d.d. 28 maart 2007 inzake bevindingen onderzoek Stichting Pensioenfonds CBR.

Governance

1. Ten aanzien van het bestuurlijk functioneren is er sprake van een opwaartse lijn. Het bestuur doet er goed aan om deze progressie vast te houden mede door bijvoorbeeld periodiek het bestuurlijk functioneren te evalueren. Daarbij is van belang om onderhuidse spanningen en dreigende conflicten te benoemen en binnen het bestuur te bespreken. Ten aanzien van individuele bestuurders is het wenselijk dat er gestructureerd aandacht wordt gegeven aan het verder ontwikkelen en bijhouden van het kennis- en deskundigheidsniveau.
2. Het bestuur wordt voornamelijk door het secretariaat van de afdeling C&F (van het CBR) ondersteund. Ter verdere professionalisering van het bestuur is het van belang dat bestuursleden zo weinig mogelijk worden belast met de uitvoering van niet-bestuurlijke taken, zodat er tijd beschikbaar blijft, bijvoorbeeld voor de bevordering van deskundigheid.
3. De Pensioenwet stelt onder meer eisen aan de inrichting van intern toezicht en het instellen van een verantwoordingsorgaan. Wij hebben benadrukt dat aan deze eisen uiterlijk 1 januari 2008 moet zijn voldaan.
4. Diverse werkzaamheden (waaronder controles op de juiste en tijdige verwerking van mutaties door NN) zijn door het bestuur uitbesteed aan derden, te weten AON en de afdelingen P&O en C&F van het CBR, terwijl ook de externe accountant steekproefsgewijs deze mutaties zou controleren. Wij vinden het noodzakelijk dat het bestuur de aard en omvang van deze controles in kaart brengt en er op toeziet dat deze controles daadwerkelijk en tijdig worden uitgevoerd. Bovendien moet het bestuur zich over de resultaten van de uitgevoerde controles laten informeren. De coördinatie van deze werkzaamheden zou kunnen worden opgedragen aan een intern of extern centraal coördinatiepunt.
5. Afspraken met NN over de kwaliteit van de uitvoering zijn vastgelegd in een service level agreement. Het is van belang dat de naleving van de gemaakte afspraken zorgvuldig wordt gemonitord en dat daarover periodiek aan het bestuur wordt gerapporteerd, zodat zondig tijdig kan worden bijgestuurd.
6. De informatieverstrekking aan alle bestuursleden is ten opzichte van de beginperiode van het pensioenfonds aanmerkelijk verbeterd. Het blijft van belang dat informatie met alle bestuursleden wordt gedeeld en dat er geen informatie achterstand kan ontstaan tussen de bestuursleden. Zo verdient het aanbeveling om inkomende en uitgaande brieven ter kennis te brengen van alle bestuursleden.

7. Vanwege de spanningen die er bij het CBR zijn tussen de vakorganisaties en de OR enerzijds en de directie anderzijds hebben wij uw aandacht gevraagd voor de bemensing van het bestuur. Wij hebben u in overweging gegeven zich te beraden over de benoeming van een onafhankelijke voorzitter aangezien de voorzitter tevens lid is van de directie. Ook met betrekking tot functiecombinaties van enkele bestuursleden is het wenselijk dat het bestuur zich beraadt over het voortbestaan van deze functiecombinaties. In dit verband noemden wij de heer Mesu die tevens secretaris van de OR is, en de heer Verheule die als hoofd P&O betrokken is bij de CAO onderhandelingen, waaronder de pensioenafspraken.

8. De bepaling in artikel 6.4 van de statuten bevat een beperking in de besluitvorming bij afwezigheid van de voorzitter. Deze beperking is - uit oogpunt van het voor pensioenfondsen geldende pariteitbeginsel - ongewenst.

Indexatiedepot alsmede toekenning en financiering van de indexaties

9. Reeds in onze brief van 27 november 2006 hebben wij aangegeven dat de omvang van en de mutaties in het indexatiedepot met ingang van het boekjaar 2006 in de jaarrekening en verslagstaten moeten worden verantwoord.

10. De mutaties in het indexatiedepot hebben in het verleden te weinig aandacht gehad van het bestuur. Uit een specifiek daartoe ingesteld onderzoek door E&Y is gebleken dat er onjuiste boekingen in het indexatiedepot zijn gedaan, welke volgens uw mededeling in het jaarverslag 2005 zijn gecorrigeerd en in 2006 in het depotverslag van NN zullen worden verwerkt.

11. Verder constateerden wij dat aan het indexatiedepot geen rente is toegevoegd terwijl dit op grond van het pensioenreglement (artikel 18, lid 6) en op grond van de herverzekeringsovereenkomst wel is overeengekomen.

12. Voor specifieke categorieën deelnemers (VUT'ers, gedeeltelijk arbeidsongeschikten) en voor specifieke pensioenaanspraken (uit hoofde van het Fisser arrest en ex-Witteveen) is nog niet geregeld op welke wijze de indexatie van de pensioenaanspraken in de toekomst zal worden gefinancierd. Het is noodzakelijk dat het bestuur daarover afspraken maakt.

13. In de notulen van de bestuursvergadering van 29 juni 2005 (onder punt 4) staat vermeld dat de aanspraken van slapers en WAO-ers niet zijn geïndexeerd. Over deze kwestie wordt in latere notulen niet vermeld of deze constatering terecht was en zo ja, op welke wijze alsnog de indexatie aan deze verzekerden is verleend.

14. Het is onduidelijk of de pensioenen van degenen die in 2002 door NN onder een voorlopig contractnummer worden geregistreerd, volledig zijn geïndexeerd. Volgens uw actuaris wordt er nog een controle uitgevoerd op de juiste en volledige toekenning van de indexaties.

Datum
28 maart 2007
Bladnummer
6
Oms kenmerk
Tp/60878/2007/01494

15. De pensioenaanspraken uit hoofde van de prepensioenregeling worden voor de zogeheten 55-minners onvoorwaardelijk geïndexeerd. Deze onvoorwaardelijke indexatie geldt in elk geval tot 62 jaar. Vanaf het bereiken van de 65-jarige leeftijd geldt een voorwaardelijke indexatieverplichting. Onduidelijk is welke indexatieverplichting er geldt voor de periode van 62 tot 65 jaar.

16. De ALM studie is mede gebaseerd op een aanvangsdekkingsgraad per 31 december 2005 van 103,6%. De geactiveerde negatieve overrente (ultimo 2005 € 11,3 mln) moet in het kader van de ALM studie bij de berekening van de aanvangsdekkingsgraad niet tot het beschikbare vermogen worden gerekend. Op onze vraag aan uw actuaire of deze geactiveerde negatieve overrente inderdaad buiten beschouwing is gebleven, is tot heden geen antwoord ontvangen.

17. Naar aanleiding van een ALM-studie heeft het bestuur unaniem besloten tot een voorwaardelijke indexatie met toepassing van inhaalindexatie. Het verdient aanbeveling dat het bestuur de normen aangeeft in welke situaties wordt overgegaan tot inhaalindexatie en dat het bestuur ook over die normen communiceert. Dit ter voorkoming van onterechte verwachtingen bij de verzekerden van het pensioenfonds.

18. Uit hoofde van Pensioenwet dient het bestuur de indexatieambitie te formuleren. De verwachte realisatie van deze ambitie moet aan de hand van een continuïteitsanalyse worden onderhouden en met de verzekerden worden gecommuniceerd.

19. Het CBR heeft in 2005 een extra bedrag van € 4 miljoen beschikbaar gesteld voor de financiering van de indexatie van de pensioenen. Onduidelijk is voor welke groepen van verzekerden dit bedrag is bestemd en of het CBR voorwaarden heeft gesteld aan de besteding van dit bedrag. Wij hebben begrepen dat het bestuur van het Toeslagfonds van mening is dat deze extra dotatie aan de Stichting Toeslagfonds behoort toe te vallen.

Financieel beheer en rapportages

20. Mede gelet op de omvang van het pensioenfonds vinden wij het noodzakelijk dat het pensioenfonds een eigen financiële administratie gaat voeren, waarin onder meer de financiële transacties met NN en het CBR worden vastgelegd. Daarbij moeten periodiek de rekening-courant verhoudingen met NN en CBR worden afgestemd.

21. Wij vinden het noodzakelijk dat het pensioenfonds over een eigen hankrekening beschikt, waarover de betalingen en ontvangsten van het pensioenfonds worden geleid. Daarmee kan een betere financiële scheiding tussen het pensioenfonds en het CBR worden gerealiseerd.

22. De prepensioenuitkeringen worden door NN uitbetaald aan het CBR die vervolgens er voor zorg draagt dat deze pensioenen worden doorbetaald aan de rechthebbenden. Deze routing van de

Datum
28 maart 2007
Bladnummer
7
Ons kenmerk
Tp/60878/2007/01494

pensioenuitkeringen is niet toegestaan. NN dient deze prepensioenen rechtstreeks aan de rechthebbenden (de gepensioneerden) te betalen dan wel aan het pensioenfonds CBR.

23. De kosten van derden moeten voortaan in de financiële administratie van het pensioenfonds worden geregistreerd, waarbij op grond van de financieringsovereenkomst deze kosten kunnen worden doorberekend aan het CBR.

24. Tot heden betaalt het CBR de premienota's die NN aan het pensioenfonds verstuurt, rechtstreeks aan NN. Het bestuur zal echter een premienota bij het CBR moeten indienen en er op moeten toezien dat de premie uiterlijk binnen de wettelijk gestelde termijnen wordt voldaan.

25. Zoals wij reeds opmerkten in onze brief van 27 november 2006 dienen de bepalingen in de financieringsovereenkomst met betrekking tot de financiering van de indexaties explicieter in overeenstemming te worden gebracht met het bepaalde in het pensioenreglement en de herverzekeringsovereenkomst.

26. Ook voor pensioenfondsen die hun pensioenverplichtingen hebben herverzekerd is het Financieel toetsingskader (FTK) van toepassing. Het bestuur dient maatregelen te treffen om uitvoering te kunnen geven aan de vereisten die het FTK stelt.

Relatie met Stichting Toeslagfonds

27. Wij hebben kennisgenomen van uw voornemen om het pensioenfonds juridisch te laten fuseren met de Stichting Toeslagfonds. De voorwaarden die DNB aan deze juridische fusie stelt zijn reeds verwoord in onze brief van 27 november 2006. Bovendien zullen de verplichtingen van het Toeslagfonds volledig moeten zijn gefinancierd alvorens de juridische fusie kan plaatshebben. Indien wordt besloten tot een juridische fusie dient het pensioenfonds vooraf instemming van DNB te verkrijgen.

28. Het gezamenlijke beleggingsdepot met de Stichting Toeslagfonds vinden wij een onwenselijke situatie. Het betreft immers een beleggingsdepot van twee verschillende rechtspersonen, met verschillende belangen en wellicht verschillende beleggingsvoorkeuren. Bovendien bestaat het risico dat het pensioenfonds wordt 'besmet' door de resultaten van het Toeslagfonds. Vanwege de voorgenomen juridische fusie kunnen we instemmen met continuering van de bestaande situatie tot uiterlijk 31 december 2008.

29. Onduidelijk is waarom het rendement van de beleggingen van het Toeslagfonds over 2005 ca 8% bedraagt terwijl het totaal rendement van de beleggingen in het gezamenlijk beleggingsdepot ca 10% bedroeg. Bovendien is onduidelijk waarom in de conceptjaarrekening 2005 van het Toeslagfonds onder de passiva een post negatieve overrente staat verantwoord. Bovendien vragen wij ons af op grond waarvan er bij het Toeslagfonds sprake kan zijn van negatieve overrente, aangezien er geen rendementsgarantie geldt voor de beleggingen van het Toeslagfonds.

Datum
28 maart 2007
Bladnummer
8
Oms kenmerk
Tp/60878/2007/01494

30. Het depotverslag van NN betreft het gezamenlijke depot van het pensioenfonds en de Stichting Toeslagfonds. Ten behoeve van het opmaken van de jaarrekening van het pensioenfonds worden de jaarcijfers van het NN-depot 'gedeconsolideerd'. De daarbij gehanteerde toedeling van vermogens- en resultaatbestanddelen is niet gebaseerd op schriftelijk overeengekomen afspraken. Bovendien is de deconsolidatie voor het bestuur niet transparant. De na afloop van het onderzoek ontvangen overzichten van de 'deconsolidatie' heeft ons ook niet het gewenste inzicht in de totstandkoming van de vermogenstoedeling gegeven.

Pensioenreglementen

31. Met ingang van 1 januari 2006 zijn de pensioenreglementen aangepast aan de VPL-wetgeving. Tot heden zijn deze reglementen nog niet door het bestuur vastgesteld. Het bestuur dient ervoor zorg te dragen dat binnen enkele maanden de definitieve teksten van de pensioenreglementen kunnen worden vastgesteld, zodat deze reglementen ook voor de deelnemers beschikbaar kunnen komen.

32. Terzake van pensioenaanspraken uit hoede van het zogeheten Fisser arrest bestaat nog onzekerheid over de kring van potentiële rechthebbenden. De tot heden toegekende aanspraken zijn herverzekerd bij NN, waarbij bleek dat de benodigde inkoopsum ca € 400.000 hoger was dan het daarvoor bestemde depot. Dit bedrag is aanvullend door het CBR beschikbaar gesteld.

33. Met ingang van 1 januari 2004 is vanwege fiscale wetgeving de franchise voor de vaststelling van de pensioengrondslag verhoogd en werd derhalve de pensioengrondslag verlaagd. NN had in het eerste kwartaal van 2004 op basis van de verlaagde pensioengrondslag de opgebouwde pensioenaanspraken herberekend, hetgeen resulteerde in een creditnota van ca. € 4,5 mln. Naderhand bleek dat een herberekening (i.c. een verlaging) van de opgebouwde pensioenaanspraken niet gewenst was, waarna de creditnota van NN werd teruggedraaid. Het heeft ons verbaasd dat deze administratieve fout van NN niet eerder door het bestuur werd gesignaleerd.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Personenvervoer

Mr. F.C.A. Meijer.
Algemeen directeur CBR
Postbus 5301
2280 HH Rijswijk ZH

Contactpersoon	Doorkiesnummer
	6201
Datum	Bijlage(n)
24 april 2007	-
Ons kenmerk	Uw kenmerk
DGP/WV/U.07.00751	-
Onderwerp	
Vraagstelling inzake toeslagen op Examentarieven CBR	

Geachte heer Meijer,

Overeenkomstig de gemaakte afspraak zend ik u hierbij de bevindingen van Verkeer en Waterstaat inzake de gestelde vraag met betrekking tot de gemaakte afspraken tussen Verkeer en Waterstaat en het CBR:

1. Wat betreft de toeslagen op examentarieven van het CBR
2. Alsmede de vraag op welke tarieven een toeslag mocht respectievelijk kon worden geheven.

In het overleg op 19 maart 2007 tussen u, de heer Van Walree en de heer Tax is toegezegd dat Verkeer en Waterstaat een en ander zal nagaan en voor zover noodzakelijk en mogelijk de conclusies bij derden zal verifiëren.

Hieronder wordt ingegaan op het beschikbare feitenmateriaal, de uitleg en te maken analyse naar aanleiding van deze feiten, alsmede de conclusie van Verkeer en Waterstaat met betrekking tot de gestelde vragen ten aanzien van onderhavige problematiek.

Naar aanleiding van het door het CBR aan Verkeer en Waterstaat ter beschikking gestelde pensioendossier zijn de daarin genoemde brieven van 1986 en 1989 gezien en voorts is een aantal andere brieven bij de beschouwing betrokken.

Gezien de hoeveelheid stukken die begin dit jaar op tafel lagen is afgesproken een bespreking te beleggen waar CBR en V&W de historie, grondslag etc. van genoemde toeslagen op de examentarieven en andere tarieven eenduidig gaan dan wel laten gezien en nagaan of er consequenties zijn verbonden aan het verstrijken van genoemde termijnen (1996 en 2006) en zo ja, hoe deze indien daartoe de noodzaak aanwezig is, waren te corrigeren.

Directoraat-Generaal Personenvervoer
Postbus 20901, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Plesmanweg 1-6, Den Haag

Telefoon : (070) 351 7176
Fax : (070) 351 7051
E-mail : mailbox.dgp@minvenw.nl
Internet : www.minvenw.nl/dgp/wegwijzer/

Het gesprek op 19 maart had dit doel.

Een inventarisatie is gemaakt van de betreffende stukken/dossier waar partijen de beschikking over hadden.

- Brief d.d. 6 mei 1986 van het CBR gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende een verzoek om een toeslag op de examentarieven; voor het vermogen een toeslag van 1 % voor de komende 10 jaar en voor de VUT-voorziening een toeslag van 1,77 % voor de komende twintig jaar op de examentarieven.
- Brief d.d. 14 oktober 1986, kenmerk DVV/VW 22342, van de Minister aan het Bestuur van het CBR inhoudende goedkeuring aan de 1987 tarief-voorstellen (inclusief de 3% toeslag → 1,77 % VUT-toeslag en 1% toeslag grote investeringen)
- Verslag overleg d.d. 10 december 1986 V&W- CBR: CBR zal met verdere bezuinigingsvoorstellen komen
- Brief d.d. 16 februari 1987, met kenmerk Bestuur/JA/214, van het Bestuur CBR gericht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende extra bezuinigingsmaatregelen in het kader van verdere kostenbeheersing in 1987. (verlaging van de overheadkosten van circa 7 %) De toeslagen worden geheven over de praktijk- en theorie examens.
- Brief d.d. 12 maart 1987, met kenmerk DIR/MP/0285, van de Voorzitter van het Bestuur aan de Minister van Verkeer en Waterstaat inhoudende motivering teruggang van 10 naar 9 examens per dag en nadere uiteenzetting gemaakte principe-afspraken inzake een meerjarentariefbeleid
- Brief d.d. 13 juli 1987, met kenmerk VV 21.531, van de directeur Verkeersveiligheid gericht aan het Bestuur van het CBR inhoudende: een extra donatie van f.350.000,- (voorziening VUT-donatie) acht V&W niet nodig aangezien in de tarieven 1,77 % is gereserveerd voor de opbouw van de VUT-voorziening en 1% ten behoeve van een investeringsreserve. Na vijf jaar zal worden nagegaan of deze percentages aanpassing behoeven..
- Brief d.d. 27 december 1988, met kenmerk DVV/VV21.777 van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer. Hierin zijn de ministeriele plannen ten aanzien van het CBR bekend gemaakt. Deze plannen hielden in dat het CBR meer op afstand van de Minister geplaatst wordt dan tot dan toe het geval was. De vaststelling van de tarieven voor de CBR-examens dient te geschieden op basis van een indexering. Het CBR zal dan zelf zorg moeten dragen voor de eigen financiële huishouding.
- Brief d.d. 30 oktober 1989, met kenmerk Dir/JPV/tg/2586 van het CBR aan de Minister van V&W. Het CBR verzoekt om tarief aanpassing/ verhoging van 4 % voor het jaar 1990. (de laatste tariefaanpassing geschiedde per 1/1/1987 !) In de bijlage wordt ook melding gemaakt van de oude toeslagen ten bedrage van 1,77%.
- Brief d.d. 6 november 1989, met kenmerk HW/V 43490 van de Minister aan de directeur van het CBR. In deze brief wordt aangegeven dat er besprekingen over het nieuwe tariefmodel zullen volgen. De Minister geeft aan akkoord te gaan met de voorgestelde tarief verhoging van 4%. "Hierbij ga ik er van uit, dat van dit

percentage 1,73 % zal worden aangewend als reservering voor VUT- en pensioenregelingen".

- Over de jaren 1990 tot medio 1993 zijn in de archieven van CBR en V&W geen stukken met betrekking tot dit onderwerp aangetroffen.
- Brief d.d. 23 augustus 1993, met kenmerk HR/RVT 153967, van de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de directeur van het CBR. Met de in deze brief genoemde regelingen: Regeling houdende vaststelling van de tarieven van het CBR en van die van de BNOR voor activiteiten gebaseerd op de Wegverkeerswet wordt aldus V&W een einde gemaakt aan de reeds jaren bestaande tarievenproblematiek. De Minister geeft aan dat hij zich kan vinden in de berekening en samenstelling van de huidige (lees: 1993) tarieven. De vaststelling van de tarieven dient te geschieden op basis van een indexering. Het CBR zal dan zelf zorg moeten dragen voor de eigen financiële huishouding. Dit betekent dat er een einde komt aan de huidige (tot 1993) in principe jaarlijkse beoordeling door de Minister van een door het CBR voorgestelde tariefswijziging. (precies zoals in 1988 al aan de Tweede Kamer was medegedeeld). De tarieven zijn in juli 1993 door accountants gecontroleerd en de conclusie was dat de tarieven op aanvaardbare wijze zijn vastgesteld en consistent zijn toegepast. Voorts werd de opmerking gemaakt dat in beginsel afgezien zal moeten worden van een bijstelling van de tarieven om interne bij het CBR gelegen bedrijfseconomische redenen. Immers de bedoeling was dat het CBR zelf verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen in eigen huis en dat geldt dan ook voor de financiële kant daarvan. Tevens wordt in de brief een verwijzing gemaakt naar de op een later tijdstip nog tot stand te komen overeenkomst inzake de vorderingstaak. (deze taak werd in 1993 van het departement overgeheveld naar het CBR.)

Voor onderhavige problematiek is zeker wat betreft Verkeer en Waterstaat, de brief van 23 augustus 1993 essentieel. Naar het oordeel van het Ministerie en het CBR zijn met deze brief van 1993 de eerdere door het Ministerie met het CBR over en weer gemaakte tarieven - en toeslag afspraken dan ook per 1 januari 1994 komen te vervallen. Het CBR hoefde vanaf 1994 zich dan ook richting Minister van Verkeer en Waterstaat niet langer meer te verantwoorden over de toeslagen.

Aangegeven is tijdens het overleg op 19 maart 2007 dat [redacted] zal trachten e.e.a. nog te verifiëren bij voormalig collega [redacted] de opsteller van de brief van 23 augustus 1993 inzake de tarieven.

Bedoeld gesprek heeft op 2 april 2007 met de heer Morgenstern plaatsgevonden. De verhandeling d.d. 3 april 2007 van de heer Morgenstern is als bijlage bijgevoegd. Het betoog van de heer Morgenstern geeft een bevestiging van de interpretatie van de heren

De aanvankelijk beoogde gedachte evaluaties in 1996 en 2006 zijn derhalve achterhaald door genoemde regelingen. De genoemde toeslagen worden geacht met ingang van 1 januari 1994 een integraal onderdeel uit te maken van de op basis van indexering vastgestelde tarieven en is daardoor een zaak geworden van de eigen financiële huishouding van het CBR.

Na beantwoording van de vraag met betrekking tot de gemaakte afspraken ten aanzien van de toeslagen, rest thans nog de vraag over welke tarieven een toeslag mocht respectievelijk kon worden geheven.

Naar het oordeel van Verkeer en Waterstaat zouden dat wat betreft de periode voor 1 januari 1994 alleen de tarieven voor de rijexamens, met inbegrip van de BNOR-examens dienen te zijn.

Over de tarieven inzake de Vorderingen alsmede de Eigen Verklaringen dient naar het oordeel van Verkeer en Waterstaat geen toeslagen als opgemeld worden geheven.

Met ingang van 1 januari 1994 is de vraag wat betreft de heffing en verdeling en verrekening van genoemde toeslagen een interne zaak van het CBR geworden, waar Verkeer en Waterstaat niet intreedt.

Het vorenstaande leidt dan tot de volgende conclusie:

De genoemde toeslagen maken met ingang van 1 januari 1994 een integraal onderdeel uit van de op basis van indexering vastgestelde tarieven en is daardoor een zaak geworden van het CBR.

Wat betreft de periode voor 1 januari 1994 kan alleen een toeslag worden geheven over de tarieven voor de rijexamens, met inbegrip van de BNOR-examens.

Met ingang van 1 januari 1994 is de vraag wat betreft de heffing en verdeling en verrekening van genoemde toeslagen een interne zaak van het CBR geworden.

Het CBR en het ministerie van Verkeer en Waterstaat zijn het er over eens dat de uitkomsten van het toeslagendossier nimmer kunnen leiden tot een claim van de zijde van het CBR op het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en vice versa.

Het CBR dient immers zelf zorg te dragen voor de eigen financiële bedrijfsvoering en huishouding.

Ik ga er van uit hiermede een afdoende antwoord te hebben gegeven over de gemaakte afspraken over de toeslagen op de examentarieven.

Met vriendelijke groet

DE DIRECTEUR-GENERAL PERSONENVERVOER,

drs. S. Riedstra

De financiering van het CBR zoals deze werd geregeld in de negentiger jaren

1. Aanvankelijk werden de tarieven van het CBR vastgesteld door de minister, aldus het Wegenverkeersreglement. Aan deze vaststelling ging telkenjare een uitgebreide discussie vooraf gevoerd door de D-CBR met de Directie FEZ.. Het CBR moest hierbij aantonen waarom de tarieven tot het door het CBR voorgestelde niveau verhoogd zouden moeten worden. Het kwam erop neer, dat FEZ zich een oordeel aanmatigde over het door het CBR gevoerde financiële en bedrijfseconomische beleid. Deze discussies duurden vaak veel te lang waardoor het CBR nog slechts met kunst en vliegwerk haar activiteiten vaour het volgende jaar kon voorbereiden.

De toenmalige Directeur CBR, Jos Vaessen, schoon genoeg hebbende van zijn onaangename discussies met FEZ heeft toe voorgesteld dat gekozen zou worden voor een vaste formule. Het CBR zou zich dan bij de vaststelling van de tarieven telkenjare houden aan die formule en behoefde als alles verliep zoals te verwachten geen verantwoording meer af te leggen van het interne beleid. Alleen wanneer er aparte opdrachten van V&W zouden komen (b.v. langere examenduur), zou nader gesproken worden over een aanpassing van de bedragen die voortvloeiden uit de formule.

2. De financiële medewerker van het CBR is toen met een voorstel voor een formule gekomen gebaseerd op bepaalde gegevens uit het Statistisch Bulletin. De bestuurlijk-juridische realisatie van een en ander zou moeten geschieden zonder wijziging van amvb-wetgeving (kost teveel tijd en mogelijke tegenwerking van wetgevende afdeling).

De formule is toen (1992/1993) zo in elkaar gezet, dat er een ministeriele regeling kwam inhoudende dat de tarieven telkenjare zouden luiden als de tarieven zoals deze zouden voortvloeien uit de toepassing van de formule. Voorts kon de minister hiervan afwijken wanneer er extra werk was of extra kosten bij het CBR. Het kwam er dus op neer, dat discussie over CBR-intern niet meer plaats zou vinden zolang het CBR zich bij de formule neerlegt (min regeling van 23/08/1993 RVT 155969 Str.169).

3. In het kader van het (nieuwe) Reglement Rijbewijzen is deze methodiek in 1996 voortgezet met dien verstande dat het CBR de tarieven vaststeld, maar dan wel met goedkeuring door de minister. Die goedkeuring wordt dan generaal verleend, zolang het CBR zich houdt aan de formule.

4. Uit het vorenstaande blijkt, dat mbv de formule het CBR-intern voor V&W geen punt van overweging meer kan zijn zolang het CBR maar kans ziet zijn eigen broek op te houden. Gaat het bij het CBR financieel mis, dan – ten minste dat mag ik aannemen – zal de minister kunnen ingrijpen door de tarieven sterker dan volgens de formule te verhogen. Daarbij zal de minister dan ook dat neemt ik aan – eisen kunnen stellen aan CBR-intern.

De minister blijft er politiek tenslotte voor verantwoordelijk, dat het CBR overeind blijft en op verantwoorde wijze verklaringen van rijvaardigheid en geschiktheid afgeeft.

5. De financiering van andere werkzaamheden die het CBR voor de minister uitvoert, wordt op andere wijze geregeld. Langs die weg zal het CBR-intern toch onderwerp van discussie tussen minister en CBR kunnen blijken te zijn. Hierbij denk ik aan uitvoering vorderingen en educatieve maatregelen, luchtvaartexamens e.d.

6. De hele vraag over de betrokkenheid van de minister met betrekking tot toeslagen e.d. past althans voorzover het de verstrekking van bewijzen van rijvaardigheid (incl. rijexamens) en bewijzen van geschiktheid betreft, niet in de systematiek van de formule.

03/04/2007

Centraal Bureau
Rijvaardigheid
bewijzen

PC. Boutenslaan

Postbus 531

2280 HH Rijswijk Z

Telefoon (070) 372 05 0

Internet www.cbr.nl

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
t.a.v. de heer drs. S. Riedstra
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk

Ons kenmerk

CDS20070313/RVW/IFE

Datum

31 mei 2007

Betreft: verslag ingevolge controleprotocol

Geachte heer Riedstra,

Ingevolge artikel 4 lid 3 van het controleprotocol zoals is vastgelegd in de overeenkomst tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR d.d. 20 juni 2003, doe ik u hierbij het desbetreffende verslag van de externe accountant Ernst & Young d.d. 30 mei 2007 toekomen.

Met vriendelijke groet

mr. F.C.A. Meijer
Algemeen directeur

Bijlagen: verslag Ernst & Young d.d. 30 mei 2007 in drievoud

C.C.: Ministerie van Verkeer en Waterstaat, de heer mr. G.J.J.M. Tax

60262922-12852787

VERTROUWELIJK

Stichting Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen
t.a.v. de heer mr. F.C.A. Meijer
Postbus 5301
2280 HH RIJSWIJK

Den Haag, 30 mei 2007

Ds 07.0940/hvh

Geachte heer Meijer,

Bij de jaarrekening 2006 van Stichting CBR hebben wij op 19 april 2007 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. Bij de uitvoering van onze controle hebben wij de bepalingen in aanmerking genomen zoals vastgelegd in de overeenkomst inzake het controleprotocol tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting CBR.

Volgens artikel 4 lid 3 van het controleprotocol dienen wij een verslag op te stellen waarin is aangegeven of het beheer en de organisatie van het CBR voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Tevens dient dit verslag de aandachtspunten te bevatten die naar ons oordeel relevant zijn voor de oordeelsvorming van de Minister van Verkeer en Waterstaat in relatie tot de publieke taakuitvoering door het CBR.

Ons verslag is als volgt ingedeeld:

- 1 Overeenkomst met de Staat der Nederlanden
- 2 Toelichting op de jaarcijfers 2006
- 3 Administratieve organisatie
- 4 Tarieven
- 5 Jaarverslag
- 6 Naleving overeenkomst

1 Overeenkomst met de Staat der Nederlanden

1.1 Algemeen

De eerder met de Staat der Nederlanden (vertegenwoordigd door de Minister van Verkeer en Waterstaat) gesloten overeenkomst d.d. 15 november 2001 is in 2005 in ongewijzigde vorm verlengd tot 31 december 2007. In deze overeenkomst zijn onder meer bepalingen opgenomen ten aanzien van de taken van het CBR, het bijhouden van een transparante administratie (onderscheid publieke taken en private activiteiten), de wederzijdse informatieplicht, de beveiliging van gegevens, het jaarverslag en de jaarrekening.

In 2004 heeft de Minister van Verkeer en Waterstaat aan de Tweede Kamer aangegeven dat de, in 2002 opgezette, hybride organisatiestructuur van het CBR moest worden opgeheven en dat de private activiteiten moesten worden beëindigd. In 2005 is de deelneming Nea Transportonderzoek en -opleiding B.V. verkocht en zijn de activiteiten van Traffic Test B.V. verkocht. In 2006 hebben geen verdere mutaties plaatsgevonden ten aanzien van de deelnemingen. In 2006 hebben Nea Beheer B.V. en haar deelnemingen geen activiteiten meer ontplooid. De verwachting is dat de ontvlechting van de private activiteiten zowel in financieel als juridisch opzicht in 2007 zal worden afgerond.

1.2 Controleprotocol

Op basis van de gesloten overeenkomst is door middel van een aanvullende overeenkomst een controleprotocol overeengekomen dat aanvankelijk liep tot 31 december 2004. In 2006 heeft een verlenging van deze overeenkomst inzake het controleprotocol plaatsgevonden tot 31 december 2007.

In het controleprotocol zijn zowel de algemene uitgangspunten als de specifieke vereisten vermeld die bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening en het jaarverslag in aanmerking dienen te worden genomen. Daarnaast is in het controleprotocol een model van de accountantsverklaring opgenomen. In de door ons op 19 april 2006 verstrekte accountantsverklaring bij de jaarrekening 2006 van het CBR hebben wij de modeltekst gevolgd.

In het controleprotocol is voorgescreven dat door ons een verslag wordt opgesteld ten behoeve van de minister waaruit dient te blijken dat het CBR heeft voldaan aan een aantal specifieke voorschriften, zoals opgenomen in de overeenkomst en het bijbehorende informatiestatuut.

Het verslag over het boekjaar 2005 hebben wij op 28 juni 2006 uitgebracht. Deze rapportage is, zoals wij van u hebben vernomen, evenals die over het daaraan voorafgaande jaar door het ministerie positief ontvangen.

In de volgende hoofdstukken gaan wij overeenkomstig de indeling van onze rapportage over het jaar 2005 voor het jaar 2006 nader in op de specifieke zaken zoals vermeld in het controleprotocol.

2 Toelichting op de jaarcijfers 2006

2.1 Algemeen

Bij de inrichting van de jaarrekening is conform artikel 6 lid 1 van het Informatiestatuut een onderscheid gemaakt tussen de baten en lasten met betrekking tot de publieke taken respectievelijk de private activiteiten. Het CBR kent in 2006 alleen publieke taken en zoals eerder vermeld hebben Nea Beheer B.V. en haar deelnemingen in 2006 geen activiteiten meer ontplooid.

In de jaarrekening 2006 van het CBR zijn begrepen de vennootschappelijke jaarcijfers 2006 van het CBR en onder de post deelneming is het resultaat van het 100% belang in Nea Beheer B.V. opgenomen en daarmee tevens ook de belangen in de deelnemingen van Nea Beheer B.V. Het resultaat van de deelneming Nea Beheer B.V. en haar deelnemingen bedraagt over het jaar 2006 € 74.000 negatief. Dit resultaat betreft met name nagekomen lasten in verband met de beëindiging van activiteiten, alsmede rentelasten.

Over 2006 is een resultaat gerealiseerd van € 2.752.000 positief tegenover € 521.000 positief over 2005. Dit resultaat is als volgt samengesteld:

(bedragen x € 1.000)	2006		2005		Toe-/afname
Netto-omzet	88.340	100,0	89.859	100,0	(1.519)
Personeelskosten	63.102	71,5	67.801	75,5	(4.699)
Afschrijving materiële vaste activa	2.007	2,2	2.740	3,0	(733)
Overige bedrijfskosten	20.702	23,4	19.691	21,9	1.011
Som der kosten	85.811	97,1	90.232	100,4	(4.421)
Bedrijfsresultaat	2.529	2,9	(373)	(0,4)	2.902
Interest en soortgelijke baten en lasten	297	0,3	486	0,5	(189)
Resultaat CBR vennootschappelijk	2.826	3,2	113	0,1	2.713
Resultaat deelneming Nea Beheer B.V.	(74)	(0,1)	408	0,5	(482)
Totaal resultaat	2.752	3,1	521	0,6	2.231

Zoals blijkt uit het overzicht is het totale resultaat over 2006 € 2.231.000 hoger uitgekomen dan het resultaat over 2005. Deze verbetering is met name gerealiseerd door kostenreductie en lagere incidentele pensioenkosten. Na correctie van het effect van de stelselwijziging inzake de Eigen Verklaringen in 2005 zijn de opbrengsten in 2006 met circa € 2,5 miljoen toegenomen.

Anderzijds is een lager resultaat bij de deelneming Nea Beheer B.V. gerealiseerd van € 482.000. Vorig jaar is onder de post resultaat deelneming ter compensatie van boekverliezen op de

verkoop van de activiteiten van de deelnemingen een vergoeding van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat verantwoord van € 1,2 miljoen.

Hierbij merken wij op dat de resultaten van het CBR zowel voor het jaar 2006 als het jaar 2005 is beïnvloed door een aantal eenmalige bijzondere posten. Inzake het jaar 2006 betreft het een incidentele pensioenlast van € 3,4 miljoen met betrekking tot een naverrekening van over de periode 2001-2005 bij het CBR in aanmerking genomen technische resultaten.

Het jaar 2005 werd daarentegen enerzijds positief beïnvloed door een bate van € 6,7 miljoen door twee stelselwijzigingen (aanpassing systematiek verantwoording opbrengst Eigen Verklaringen/aanpassing systematiek bepaling voorziening groot onderhoud) en anderzijds door een incidentele pensioenlast van € 7,7 miljoen, per saldo een negatief effect op het resultaat over 2005 van het CBR van € 1,0 miljoen.

In het verdere vervolg van deze brief zal door ons nog nader worden ingegaan op de ten laste van het resultaat 2006 van het CBR komende incidentele pensioenlast van € 3,4 miljoen.

In artikel 5 lid 4 van het controleprotocol is aangegeven dat wij dienen te rapporteren omtrent de bij de controle geconstateerde fouten en onzekerheden voor zover deze niet zijn gecorrigeerd en in totaal hoger zijn dan een bedrag van € 50.000. In dit kader vermelden wij dat de bij onze controle geen controleverschillen zijn geconstateerd.

2.2 Pensioenen

2.2.1 *Pensioenlasten/correctie technisch resultaat*

De pensioenen van de personeelsleden van het CBR zijn herverzekerd bij Nationale Nederlanden (NN). Tot en met 2000 was sprake van een contract tussen NN en het CBR (garantiecontract), op basis waarvan het technisch resultaat eenmaal per vijf jaar werd afgerekend en toekwam aan het CBR. Vanaf 1 januari 2001 treedt de Stichting Pensioenfonds CBR op als verzekeringnemer. In de jaarrekeningen 2003 -2005 van het CBR is in totaal een bedrag van € 3,4 miljoen ten onrechte verantwoord als aandeel in het technisch resultaat. Dit betrof 'voorschotten' op het uiteindelijke technisch resultaat dat in 2005 zou worden afgerekend. Hierbij werd over 2003 door de voormalige bestuurder aangegeven dat het technisch resultaat nog steeds (conform de tot en met het jaar 2000 geldende situatie) ten gunste van het CBR zou moeten komen. Deze methodiek is door de huidige bestuurder ongewijzigd voortgezet over 2004 en 2005.

In 2006 is vastgesteld dat het CBR geen recht heeft op het technisch resultaat, doch dat dit ten gunste moet komen van de Stichting Pensioenfonds CBR. Het in de jaarrekeningen 2003 - 2005 verwerkte bedrag van € 3,4 miljoen is als gevolg hiervan in de jaarrekening 2006 gecorrigeerd en in de resultatenrekening onder de post pensioenen als incidentele pensioenlasten verantwoord.

2.2.2 Indexatie pensioenen

Op verzoek van de Raad van Toezicht hebben wij onze visie met betrekking tot de indexatie van de pensioenen voor het CBR uitgewerkt in een brief d.d. 19 januari 2007. Daarin komen wij tot de conclusie dat na beoordeling van de in het verslag van de OR-vergadering d.d. 19 december 2006 genoemde feiten ten aanzien van de indexatie van pensioenen niet is gebleken dat er sprake is van een onvoorwaardelijke indexatieregeling van de pensioenen van de (gewezen) werknemers van het CBR. Dit betekent dat de bekende en door ons, aan de hand van de beschikbare documentatie gestaafde feiten, juist en volledig zijn verwerkt in de tot en met 2005 vastgestelde jaarrekeningen van het CBR.

In onze brief d.d. 19 januari 2007 hebben wij tevens de financiële consequenties in ogenschouw genomen in geval sprake zou zijn geweest van een onvoorwaardelijke indexatieregeling. In het geval van onvoorwaardelijke indexatietoezegging eist De Nederlandsche Bank (DNB) een verlaging van de rekenrente naar 1%. Dit heeft onmiddellijk invloed op de jaarlijkse pensioenlasten, die dan met circa 90% zullen stijgen. Voorts eist DNB bovendien dat de reeds opgebouwde pensioenverplichting, inclusief de indexatietoezegging, via de Stichting Pensioenfonds CBR dan wel rechtstreeks door het CBR volledig wordt gefinancierd bij de verzekeraar. Dat betekent dat het CBR in het jaar waarin de onvoorwaardelijke indexatie wordt toegezegd, een aanvullende betaling dient te verrichten ter grootte van de waarde van de indexatietoezegging over de in het verleden opgebouwde pensioenverplichting. Wij zijn van oordeel dat onvoorwaardelijke indexatietoezegging in het jaar van toezegging tot een (per september 2006) berekende maximale last leidt van € 115 miljoen, uitgaande van een indexatiecapaciteit van 3% per jaar. Het daadwerkelijke bedrag dient in het jaar waarin de onvoorwaardelijke indexatietoezegging wordt gedaan door het CBR afgestort te worden aan de Stichting Pensioenfonds CBR dan wel de verzekeraar.

Zoals hiervoor is vermeld, hebben wij aan het CBR aangegeven dat gebaseerd op de bij ons bekende feiten sprake is van voorwaardelijke indexatie van pensioenen, op grond waarvan in de jaarrekening 2006 ten opzichte van voorgaande jaren geen wijziging van de pensioengrondslagen heeft plaatsgevonden.

2.3 Voorzieningen

2.3.1 Voorziening jubileumuitkeringen

Onder de toepassingsfeer van de Richtlijn 271 vallen ook de zogenaamde 'andere uitgestelde beloningen', waaronder de jubileumuitkeringen. In dit verband heeft het CBR met ingang van het jaar 2005 op de balans een voorziening opgenomen voor jubileumuitkeringen. Bij de bepaling van de voorziening is, zoals dat is voorgeschreven in de RJ 271, uitgegaan van de contante waarde van de berekende verplichtingen inzake uit te betalen jubileumuitkeringen.

Ultimo 2006 is deze verplichting opgenomen voor € 1,6 miljoen (2005 € 0,85 miljoen). De dotatie is in de resultatenrekening verantwoord onder lonen en salarissen. De berekening van deze verplichting heeft ultimo 2006 door Aon Consulting plaatsgevonden. Hierbij zijn dezelfde uitgangspunten in acht genomen, zoals die gelden voor de RJ 271-berekeningen ten aanzien van de pensioenen.

2.3.2 Voorziening groot onderhoud

Met ingang van 2005 vormen de opgestelde onderhoudsplannen voor groot onderhoud aan de panden in eigendom de basis voor de bepaling van de voorziening groot onderhoud. Het uitgangspunt hierbij is dat de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud een betere benadering is voor het egaliseren van de kosten van groot onderhoud. In 2006 is voor € 173.000 aan onderhoud ten laste van de voorziening groot onderhoud geboekt.

Jaarlijks worden de onderhoudsplannen geëvalueerd. Dit heeft voor 2006 geleid tot een dotatie van € 67.000, die in de resultatenrekening is verantwoord onder de overige bedrijfskosten. Deze dotatie is evenwel circa € 280.000 lager dan vorig jaar te verwachten was.

Wij stemmen in met de gedragslijn van het CBR om de onderhoudsplannen jaarlijks te evalueren en de voorziening groot onderhoud dienovereenkomstig aan te passen. Dit heeft als effect dat de voorziening jaarlijks op basis van actuele inzichten wordt opgenomen en het risico op over- en/of onderschrijding van de voorziening wordt gemitigeerd.

2.3.3 Voorziening herstructurering organisatie

De voorziening herstructurering organisatie is bedoeld voor kosten in verband met de aanpassing van de organisatie van het CBR. Ten laste van de voorziening herstructurering organisatie komen uitbetalingen van salariskosten aan (voormalig) personeel van het CBR tot aan het feitelijke moment van pensionering.

In het jaar 2006 heeft, als gevolg van prepensionering van personen, een herijking van deze voorziening plaatsgevonden. Dit heeft in 2006 geleid tot een onttrekking aan de voorziening herstructurering van € 1,4 miljoen. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op uitbetalingen aan (voormalig) personeel van het CBR, € 0,2 miljoen is ten gunste van het resultaat vrijgefallen en € 1 miljoen is in de jaarrekening van het CBR gereclassificeerd als kortlopende schulden. Ultimo 2006 zijn in de voorziening de salarislasten van nog twee personen opgenomen.

De vrijval van € 1 miljoen dient, gelet op de historische financieringsachtergrond van de voorziening herstructurering organisatie, een pensioenbestemming te krijgen. Een definitief besluit ter bestemming van de onder de kortlopende schulden opgenomen € 1 miljoen heeft, naar wij hebben vernomen van de directie van het CBR, nog niet plaatsgevonden.

2.3.4 Voorziening pensioenen

Vanaf het boekjaar 2005 is de Richtlijn voor Jaarverslaggeving 271 Personeelsbeloningen (RJ 271) voor het CBR van toepassing. Het CBR kent een toegezegde pensioenregeling. Dit betekent dat jaarlijks een berekening dient te worden vervaardigd van de pensioenaanspraken, waarbij rekening dient te worden gehouden met onder meer toekomstige stijgingen van de salarissen en sociale lasten, de verwachte inflatiepercentages en het verloop van het personeel. Tegenover de actuariel berekende waarde van de pensioenaanspraken dient de reële waarde van de fondsbeleggingen te worden afgezet. De berekening resulteert derhalve in een verschil tussen de pensioenverplichtingen en de beschikbare middelen. Evenals als in 2005 heeft Aon Consulting de berekeningen vervaardigd naar de stand per ultimo 2006.

In 2005 heeft AON Consulting berekend dat de contante waarde van de pensioenverplichtingen, zoals deze bij de pensioenverzekeraar zijn ondergebracht, € 25,6 miljoen hoger is dan het saldo van de beschikbare middelen. Het CBR heeft besloten het per 1 januari 2005 aanwezige tekort tussen de contante waarde van pensioenverplichtingen en het saldo van de beschikbare middelen niet in één keer ten laste van het eigen vermogen te brengen, maar dit over de resterende diensttijd van de werknemers (10,3 jaar) ten laste van de resultatenrekening te brengen. De jaarlijkse extra pensioenlast als gevolg van dit besluit bedraagt € 2,5 miljoen. De reguliere pensioenlast volgens de RJ 271-berekening bedraagt voor het jaar 2006 € 4,5 miljoen (2005: € 5,0 miljoen).

Voor werknemers die op 31 december 2004 55 jaar of jonger waren is ingevolge de VPL-wetgeving de overgangs- en garantieregeling komen te vervallen. Deze wijziging heeft voor de RJ 271-berekening geleid tot een aanzienlijk lagere uitkomst van het bedrag van de benodigde contante waarde van de pensioenverplichtingen, te weten ultimo 2006 een bedrag van € 176 miljoen tegenover € 197 miljoen naar de stand ultimo 2005. Daarnaast zijn de aanwezige middelen door behaald rendement, alsmede door bijdragen in de pensioenen door het CBR in 2006 van € 172 miljoen naar € 202 miljoen toegenomen.

Deze ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat het per 1 januari 2005 berekende tekort van € 25,6 miljoen tussen de beschikbare aanwezige middelen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen is omgeslagen naar een overschot van € 26 miljoen. De ultimo 2005 gevormde voorziening pensioenen in verband met de RJ 271 berekening ad € 467.000 is in 2006 ten gunste van het resultaat vrijgevallen.

Door de aanwezige 'overwaarde' is ultimo 2006 sprake van een op de balans op te nemen actiefpost van € 31,9 miljoen. In de jaarrekening van het CBR is dit bedrag, in overeenstemming met hetgeen hierover in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving staat (voorzichtigheidsprincipe), niet als vordering op de balans van het CBR opgenomen.

3 Administratieve organisatie en interne controle

3.1 Algemeen

Bij de planning en de uitvoering van de controle van de jaarrekeningen 2006 van het CBR hebben wij de interne beheersingsmaatregelen welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet en de werking van interne beheersingsmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om zekerheid te verschaffen omtrent het interne beheersingssysteem. Onze beoordeling van de interne beheersingsmaatregelen behoeft derhalve niet alle materiële leemtes in die beheersingsmaatregelen aan het licht te hebben gebracht. Onder een materiële leemte wordt in dit verband verstaan een situatie waarin de opzet of de werking van een of meer specifieke interne beheersingsmaatregelen niet bijdraagt aan het bewerkstelligen van een relatief laag risico dat zich fouten of fraude hebben voorgedaan die van materieel belang zijn voor de jaarrekening of dat deze niet tijdig zijn ontdekt. Wij hebben geen materiële leemtes in de interne beheersingsmaatregelen, zoals hierboven bedoeld, vastgesteld.

3.2 Interne controle CBR

Het CBR beschikt over een verbijzonderde interne controle afdeling. Deze afdeling stelt jaarlijks een controle jaarplan op dat vervolgens tot een kwartaalgewijze uitvoering leidt. De interne controle afdeling is onderdeel van de interne beheersomgeving van het CBR en in dat kader onderwerp van onze accountantscontrole. Wij hebben de aanpak van de interne controle afdeling tevens beoordeeld om gebruik te kunnen maken van hun controlewerkzaamheden.

Ten aanzien van de aanpak van de interne controle afdeling merken wij op dat deze slechts in beperkte mate ingaat op de automatiseringsorganisatie van het CBR. Met name ten aanzien van de interne controle van de opbrengsten kan nog meer gebruik worden gemaakt van de waarborgen die in de systemen van het CBR zijn opgenomen. Voorts merken wij op dat de aanpak van de interne controle afdeling nog beperkt risico gestuurd is.

Wij hebben het CBR geadviseerd de aanpak van de Interne Controle afdeling in 2007 meer op te zetten vanuit een risicoanalyse op de processen, inclusief de noodzakelijke aandacht voor de automatiserings-organisatie. Daarbij is het essentieel dat de aanpak van de Interne Controle afdeling een integrale aanpak wordt, dat zich richt op alle kritische processen van het CBR en dat de externe accountantscontrole een toets daaroverheen uitvoert en in mindere mate aanvullend is op de interne controleaanpak.

De directie van het CBR heeft in het jaarplan 2007 als speerpunt opgenomen om de interne controle in 2007 vanuit risicoanalyses uit te werken, om te komen tot een zelfstandige in control verklaring.

het CBR dient – op basis van doorzichten – te worden vastgesteld en te worden geactualiseerd. Het CBR dient – op basis van doorzichten – te worden geactualiseerd. Het CBR dient – op basis van doorzichten – te worden geactualiseerd.

Met betrekking tot de regio's en de procesbeschrijving aanwezig en te worden geactualiseerd. Het CBR dient – op basis van doorzichten – te worden geactualiseerd.

Op basis van de primaire vastlegging van het aantal in te zetten examens, de invloed van verliezende examens, de effecten van een hogere persentasie reserveringen van de examens en de plaats.

De betreffende gegevens zijn onderzocht met de invulling van de roosters (1).

Met behulp van 'capaciteitsmodellen' wordt plaats over de productiviteit van toetsen, etc. De werkelijke aantallen worden vastgesteld.

Daarnaast vindt een maandelijks onderzoek plaats van de werkelijk afgenomen examens en de werkelijk ontvangen aanvragen.

De afwijkingen worden intern gecontroleerd door het CBR worden onderkend en gecorrigeerd.

Met betrekking tot het proces van de toetsen hebben wij uitvoerig onderzoek gedaan omtrent de werking van het proces. Het proces is en op consistentie van de voorgaande jaren niet gewijzigd.

Naar onze mening voldoet het CBR op basis van de beschikbare gegevens een goede dienstverlening.

3.3 Conclusie interne beheersorganisatie CBR

Onze algemene conclusie is dat de administratieve organisatie en de controlemaatregelen in de CBR-organisatie voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

4 Tarieven

Volgens artikel 7 van het Informatiestatuut dienen de tarieven jaarlijks vastgesteld op basis van de met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in 2001 overeengekomen uitgangspunten (het zgn. tariefmodel).

In dit kader vermelden wij dat in de afgelopen jaren regelmatig overleg met het ministerie heeft plaatsgevonden om tot de opzet en vaststelling van een nieuw tariefmodel te komen. In het overleg met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in 2001 is een overeenstemming bereikt inzake een nieuwe Kaderwet ZBO's en de hieruit voortvloeiende wijzigingen van de vigerende toezichtvisie, afgesproken eerst de invoering te wachten. De inwerkingtreding van deze nieuwe Kaderwet heeft begin 2002 plaatsgevonden.

5 Jaarverslag

In artikel 5 lid 4 van het Informatiestatuut is onder meer bepaald dat de volgende gegevens dienen te worden opgenomen;

- de relevante gegevens over de gerealiseerde kwantiteit en kwaliteit van de dienstverlening, zoals wachttijden betreffende de aanvraag van examens in de examenlocaties;
- het aantal bezwaar- en beroepsprocedures dat is gevoerd op grond van het bestuursrecht en de resultaten daarvan.

In het controleprotocol is onder artikel 5 lid 2 onder punt c aangegeven dat de wachttijden controleerbaar en consistent tot stand zijn gekomen.

Ad a) Wachttijden

Sedert een aantal jaren bestaat de mogelijkheid dat rijkschoolhouders in verband met de dienstverlening van het CBR zoals examens, toetsen, e.d. bepaalde wachttijden kunnen ervaren.

Sinds de introductie van het nieuwe TOP-online systeem zijn verdere maatregelen genomen om de wachttijden te verminderen. De mogelijkheid van de reservering van examens e.d. is gerealiseerd. Het begrip 'wachttijden' is daarmee in de oude vorm achtergelaten. Het CBR de examencapaciteit tijdig aanpast aan de vraag.

6.2 Artikel 5 Transparant gescheiden administratie

In dit artikel is onder meer bepaald dat door het CBR een zodanige administratie wordt bijgehouden en waaruit het onderscheid tussen publieke taken en private activiteiten blijkt. Door beëindiging van de private activiteiten is dit artikel niet meer relevant.

6.3 Artikel 7 Beveiliging gegevens

EDP Auditors van Ernst & Young hebben begin 2006 een onderzoek uitgevoerd naar de beveiliging van de informatievoorziening van het CBR, waarbij is nagegaan of de beveiliging van de informatievoorziening van het CBR in opzet en bestaan is gewaarborgd door een toereikend stelsel van maatregelen. Hiertoe is in maart 2006 een nieuw certificaat inzake de Code voor Informatiebeveiliging aan het CBR afgegeven met een geldigheidsduur van één jaar. In maart 2007 heeft een vervolgonderzoek plaatsgevonden op basis waarvan de geldigheidsduur van het certificaat met een jaar is verlengd.

6.4 Artikel 15 Privaatrechtelijke rechtshandelingen

Voor zover bij ons bekend hebben er in 2006 geen rechtshandelingen plaatsgevonden als bedoeld in artikel 15 van de overeenkomst d.d. 15 november 2001.

Met het voorgaande menen wij u voldoende te hebben geïnformeerd. Tot het verstrekken van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants
namens deze

drs. M.E. Westerhout-van Kimmenade RA MGA